

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körut 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

A lap kiadóhivatala vess fel.
Arjgyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
talanak el.

Az e lapokban foglalt ozikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	720
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	730
Tárca. — A gyümölcsbarát előrelátása. — Dr. Kukuljevic József	730
A szokvány-gabona	732
A többtermelés és mezőgazdaságunk szervezése. — Ifj Fauszt Elek	733
A Helianthus salsifis	735
A takarmányrépa műtrágyázásáról. — Jancsó Béla	735
Megközelíthetjük-e a nyugati államok buzatermés átlagát? — Surányi I.	735
Talajelőkészítés őszi buza alá. — Fehér Zoltán	736
Könyvismertetés	736
Kérdések és feleletek	736
Kérdések: Konkolydara-vétel. B. B. — Takarmány- tengeri vetése. F. T. — Gyümölcsfák trágyázása. T. A. Laktanya trágya értéke. M. J.	
Feleletek: Fekete ugar elmaradásának értéke. Szücs János. — Tengerimorzsolás költsége. Szücs János. — Göré vassodronyháló-oldalfalakkal léczezés helyett. Szücs János. — Diófanemesítés. Kardos Árpád — Balogh Bálint	
Hírek	737
Aprók	738

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olvasóit a kiknek előfizetése október hó elsejével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expedíciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	20 korona.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

A „Gazdasági Lapok”
kiadóhivatala.

Helyiségváltoztatás.

Tisztelt előfizetőink, olvasóink, munkatársaink stb. szives figyelmét felhívjuk arra, hogy immár 22 év óta Budapest, IV., Múzeum-körut 7. sz. II. em. alatt levő helyiségünket

**folyó év november hó 1-ével,
Budapest, VIII. József-
utca 15. szám, földszint**

alá helyezük át.

Az összes levelezéseket, szakközleményeket hirdetések, megrendeléseket, pénzösszegeket stb. kérjük f. év november hó 1-e után újabb czimünkre küldeni.

A „GAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

SZEMLE.

(Az időjárás. — A gazdasági helyzet. — A gabona árákról. — A külügyi exposé. — Gróf Serényi Béla néhány sarkalatos programponja. — Franciaország gazdagsága. — A vértetű irtása az állami faiskolákban.)

Felesleges az időjárást jellemeznünk. Ugy látszik, jó Meteorunknak is befellegzett 21. évvel, mivelhogy alaposan eserbent hagyott a jobb idő kilátásával. Prognosticonja befagyott és mégis csak visszatérünk azon régi tengerész-jósláshoz: míg északi szél, mely ugyan 2—3 napi hideget hoz, he nem köszönt, addig állandó verőfényes és később a melegebb napok virradása kizártnak tekintendő. E hét keddjén délkeleti sirocco, szerda reggelre köd és dér, báránfelhős, alig pislogó nap. Addig a Quarneron a mult hét vége felé az aequinoctialis szél, óriási hóra (északkeleti) alakjában szedte áldozatait.

Meteor jóslása nem valami kecsgetető, itt adjuk: »Az időjárásban a 18-iki változási nap hozott ugyan javulást, de az nem volt sok, inkább csak jelezte, hogy hivatása lenne az időjárást teljes javulásra hozni. 20-án átfordult a napfolt, amelyet követőleg visszafejlődött az időjárás jellege. E visszafejlődést a 21-iki változási nap sem volt képes megakadályozni s ez nagy aggodalmakra ad okot, mert azt bizonyítja, hogy míg a külső bolygók jellegüknek megfelelőleg a hideg, csapadékos szeles, viharos változásokat ez időszakban nagy mértékben mozdítják elő, addig a belső bolygók meleg és száraz jellegükkel csak gyengén befolyásolják légkörünket. Hasonlót mondhatunk holdunknak fényváltozásai és hozzánkvaló állásairól is. A 26-iki változási nap száraz jellegű ugyan és mint holdtölte és holdfogyatkozás felhőzetemesztő képességgel bír, fordulatot képezhet, de jellege nem meleg. Október hó változási napjai: 1—3—4—7—10—11—12—14—15—18—19—26 és 28-ra esnek. Október hó változási napjai bár számok, de ezért mégis kedvezőbb időt vannak hivatva hozni az elmúltaknál, miután a belső bolygók nagyobb befolyáshoz jutnak októberben, így a még melegebb jelleg inkább érvényesül.«

A gazdasági helyzetről csupán rosszat mondhatunk. A Kis-Álföldről küldötte kollegánk a következő jellemzést:

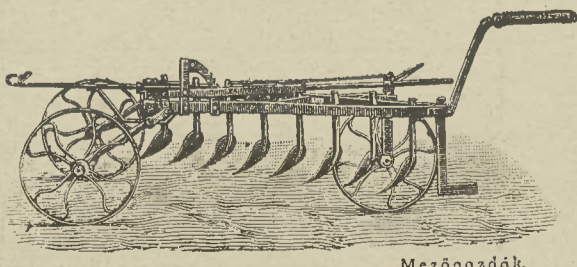
»A gabonatermés jó volt s már a legtöbb nagybirtokos, sőt a kisczudák legnagyobb része is már elcsépett, sőt aki azonnal eladta a szemes jószágot, az járt legjobban, mert ma már tetemesen kisebb árt kapna érte. A répaszedés is megkezdődött s elég jól fizet, de czukortartalma kevés a tavalyihoz viszo-

nyitva, hanem a gyár mázsálói segitenek a bajon s mindenféle lehetetlen czimen levonásokat csinálnak; pl. egy uradalom e héten 35 szekér répát szállított be a mérlegre, ebből a 7 utolsó kissé sáros volt, míg a többi kifogástalan tiszta, de azért az összes 35 szekérrakományról számított le a gyár bizonyos %-ot »földes« czimen. A kukoriczát már török, mert ha nem tennék, ugyis ellopnák; pedig bizony kevés a teljesen érett. A négy heti hideg esős időben nem érhetett jól meg; bizony a körömmel benyomható s félős, hogy éppen nem lesz tartós, kivált görében. Még eresz alatt csomókban vagy a padlásgerendázatra rakva előbb kiszárad s nem penészedik meg. Különben sokan már nyakra-főre etetik, mert így még jól értékesül, holott ha megtartják, a télen tönkre megy nagy része. Azt vélem, tavaszra kelve drága lesz a kukoricza, mert nem lesz. A krumpli szép a korai, de rossz a kései, mert tulvizes s nem lesz eltartható. Az idő most derült pár nap óta, azonban hideg északi szél fúj s még meglehet, hogy deret is kapunk. Most csak 5° C. a hajnali hőmérséklet. Az őszi vetés vigan folyik s az iparkodó gazdák a hóban be is fejezik. A szántás is gyorsan halad a sok esőtől jól fellazított talajban.«

A folyók mindenütt áradnak, medreikből kilépnek. A Duna is Budapest mellett előntötte az alsó partot, a takarmányok tönkre mennek, már azok, melyeket még az esők tönkre nem tettek. A kukoricza, mint fentebbi tudósítás is jelezi, nem érik be, a burgonya rothad, valamint szőlőtermésünk is tönkrement. A gazdák rothadt és be nem érett, fanyar szőlőket szüretelnek. Hogy sok helyen ez mit jelent, annak jellemzésül szolgáljon a Balaton melléki egy tapasztalatumunk, hogy egy 4½ holdas szőlősgazda 225 kg. egészséges szőlőt szüretelt. A többi fűrtök, ha azoknak nevezhetők a trágyadombon diszlenek. Ez a gazda pedig kilencszer permetezett és háromszor rézkénporozott. Tehát védekezett a peronoszpora és molykárók ellen.

Az októberi szállítással kötött határidő-üzletek jegyzékét kedden nyujtották be leszámolásra, amely alkalommal a következő első lezároló árfolyamokat állapították meg és pedig: Buza 11 K 20 f; rozs 9 K 55 f; zab 10 K 25 f; tengeri 9 K 55 f.

A készárupiaczon az utak járhatatlansága és a hajózási magas vizállásos mizériák miatt a ki- és berakásokat illetőleg, az áru nem özönlik oly nagy mérvben a piacra s így némi áremelkedések is észlelhetők. A malmok pedig észhez tértek és vásárolnak a magasabb

Mezőgazdák.

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

kitünő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

árak mellett is. Egyedül a sörárpa iránt, mely határozottan szezon-cikk és október 1-je körül telik le az idénye úgy nagyjában nincsen kereslete.

*

Tudvalevő dolog, hogy nem politizálunk. Nem azért, mert oly nagy társadalomban, mint a gazdátársadalom, ki-kinek más és más a politikai nézete, más és más párt felé vonzza az egyszemélyeket a szíve. A poroszok Nagy Frigyes királya is azt mondta a vallásra: »Jeder möge nach seiner eigenen Façon seelig werden.« Mi ugyanezt valljuk nemcsak a vallásban, hanem a politikában is. Mégis ki kell tértünk gazdáink érdekében röviden a »haute politique«-re s ez az, hogy gróf Berchtold kiváló hazánkfia és külügyminiszterünknek a világbéke-helyzetre tett nyilatkozata korántsem megnyugtató. Régóta nem hangzott el a delegációban ennyire korántsem megnyugtató tendenciájú exposé s azért gazdáinkat intjük, hogy nemcsak pénz-, de egyéb műveleteikben se nélkülözzék a kellő óvatosságot. Már több ízben figyelmeztettük őket, előrelátók valánk és ezen óvatossági intelmünket kénytelenek vagyunk megismételni, tekintettel a külügyminiszter által tett és az elhangzott delegációs beszédre. A magyar járadék erre 86 K-án alóli árra esett és úgy látszik a bankráta felemelésre is van kilátás, bárha a csütörtöki gyűlés elodázta a bankráta felemelését.

*

»Az Est« című lap egy újságírója meginterviewolta gróf Serényi Béla földművelésügyi minisztert munkaprogramja felől. A politikai rész legyen a politikusé, de a gazdasági fejlődés iránti programja igen megnyugtató. Ő gazdasági kulturát és fejlődést kíván. Ugy az állami erdők üzemének intenzívebb volta, a kertészeti és zöldségtermelési akciójai, a parcellázás és a kincstári fürdők bérbeadásának és ezzel az idegenforgalom fejlesztésének, nemkülönben a vándor-háztartási tanfolyamok ügye és fejlesztése, mindmennyi sarkalatos és jól kigondolt pontok. Mi bizunk, hogy a miniszter az ügyeket nagy passziójával és a detailkérdések kidolgozásával létesítendő is. Végre egy miniszter, aki a hibák szanálását a részletek kidolgozásával akarja orvosolni. A drágaságról tett nyilatkozata körülbelül a következő volt:

»Utópiában van az, aki azt hiszi, hogy a mezőgazdasági termények főfogyasztási cikkeinek ára jelentékenyen olcsóbb lehet. A termelési költségek, a földjáradék emelkedése az árak súlyosodását egyenesen kizárják, de bizonyos fokig a fogyasztásnak kellő irányítása és különösen az előbb említett és nagyban megeindított zöldségtermelés, a fogyasztásnak más irányba terelése enyhíthet a mai állapotokon. A fogyasztási piacoknak és fogyasztási cikkek kereskedésének nagyrészt szervezési hibája is egyik főforrása a bajoknak. A husdrágaság enyhítésére szükségesnek tartom a hussértékek szaporítását, konzumvásárok és állatértékesítési szövetkezetek által oly intézkedéseket, melyek a termelést és a fogyasztót közvetlen érintkezésbe hozzák. A sok közvetítés megdrágítja az árut.«

*

Franciaország gazdagságáról egy kis kimutatást adunk le azon óhajjal, vajha mi is azt elérni képesek volnánk.

Franciaországban nagyon nehéz az egyes magánvagyonok nagyságát megállapítani, mert nincs jövedelmi adó és így a magánvagyonok megállapításánál kizárólag a hagyatéki adó a mérvadó. Egy francia közgazdász számításai szerint Franciaország magánvagyonja 235 milliárd, amiből 110 milliárd ingóban, 70 milliárd mezei és 50 milliárd városi ingatlanokban van. Ez a vagyon a következőképpen oszlik el: A felnőttek egyharmadrészének nincsen semmi vagyona, négy millió francia vagyona egy milliárd, ami fejenként 250 frank, körülbelül 3 millió francia vagyona összesen 4 milliárd, vagyis fejenként 1260 frank. Másfél millió francziának van fejenként 21.000 frankja. 240.000-nek a vagyona 50—1000 frank között van, 155.700 francziáé 100—250.000 között, 54.000-é 250.000—500 ezer és 25.000-é 500.000 és egy millió frank között ingadozik. Egy-két millióval rendelkező francia van 10.200, 2—5 millió vagyonnal bir 4220, 595-nek van 5—10 milliója, 280-nak 10—50 milliója és 75 olyan francia van, kinek vagyona 50 milliónál is több.

*

Nemrégiben olvastuk azon miniszteri rendeletet, mely egy régi bajt kíván orvosolni s ez az állami fakszolókra esett panaszokat megszüntetni. Ugyanis az volt általában a panasz,

hogy az onnét kikerülő csemeték a vértetű legnagyobb terjesztői. Ezen is segítve lesz az amerikai Unióból hozzánk került cyangáz alkalmazása révén. Ugyanis a kiadandó csemeték sátrokban lesznek elhelyezve és cyangáz fejlesztése folytán, mely a sátrak megtölti, a vértetű és petéi kipusztítatnak. Még az anyafákra is ki kellene ezen eljárást terjeszteni. Jablonovszky József, a rovartani állomás tudós igazgatója, kísérletezett mint első ezen eljárással hazánkban és úgy látszik, az eredmények kielégítőek valának. Tervegy Imre min. tanácsos és Angyal Dezső, a budapesti kertészeti tanintézet igazgatója nem különben Jablonovszkyt dicséri az eljárás meghonosítása, melyet gróf Serényi Béla, mint a mezőgazdasági haladás és kultúra legfőbb öre készséggel is alkalmaztatott. Dicséret illeti valamennyit.

ix.

Gazdasági levél.

Irta: Szász Ferenc.

Pusztakamarás, 1912. IX. 20.

Rengeteg sok esős nap után, végre egy ködös reggelre virradtunk. Egy olyan nehezen tisztuló ködös reggelre, mikor a köd nem emelkedik, hanem száll szépen csendesen, hegyről a dombra, dombról a lankásokra, míg végre csak a völgyek rétjein ül s mikor onnan is eloszlatja a győzedelmes nap, hát nyomában »ökörnyál« foszlányok szövegetik össze az apró fűszálakon csillogó harmateseppeket. Jó idő lesz, ez az általános jóslat, erre biztat a derült égboltozatról sütő szép fényes nap is, melynek melegét oly régen várjuk, de már délutánra megint beborul, csökken a reménység, Isten tudja mi lesz?

A kár, a mit a tulságos sok eső okozott, egyszerűen kiszámíthatatlan. Kinn lévő gabona keresztek kicsiráztak 20—50 %-ig, sarju rendek elusztak; boglyák, asztagok beáztak.

Érdekes, hogy az esős időjárásra rendkívül kényes zab, egyik környékbéli gazdátársnál alig szenvedett valamit, mert az illető gazda látva az időnek mostoha járását és zabkeresztjeinek beázását fogta magát, szétzedette zabkeresztjeit, a kéréket 3-assával, 4-essel egymásnak támogatta, természetesen fejükkel felfelé, és az eredmény az, hogy nem csirázott ki a zabja, míg a kié keresztben volt, az felemelheti a felső 2—3 kérév

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

A gyümölcsbarát előrelátása.

Irta: Dr. Kukuljevic József.

Tisztelt Szerkesztő Uram!

Egy jóakaró óhajta egyenlő a parancsossal és a parancs még akkor is parancs, ha jégeső szakadt. Ezuttal pedig igazán szakad, de alaposan No, de nem baj!

E Lapokban élvezettel olvastam a gyümölcsösök iránti rajongását; nem kis meglepetésemre láttam, hogy ki is szerkesztett. Gondoltam egy nagyot, merészet és elmentem kedves kis családi tusculanumba Lellére egy kis szemlét tartani, mint lehetne az ott folyó gyümölcsvédelmet még fokozni. Megvallom őszintén, nem sok fejtegetés kellett hozzá.

Szerénytelenül az igaz, de bekukkantottam, hisz ismer, minden érdekel és mondhatom, nem sajnáltam, hogy kíváncsi voltam, mert ez csak a gyümölcsösnek vált hasznára. Nagy meglepetésemre ott találtam a pajtában 30 drb szebbnél szebb Kühnel-féle madárfészek odut szépen felszerelve léczekre, mellette a polczon megfelelő nagyságu elvágott drótot. Örömmöm még nagyobb volt, de még ennél nagyobb volt bosszúságom, mikor a polczon megpillantottam két dobozt ezen remek felirással: »Anglo-Egyptian Cigarette Company-Cairo«. Hát, gondoltam magamban most szívunk egy jót ebből a cigarettá fajtából, mert biz, őszintén megvallva az én portámon ilyen nem szokott betévedni még ajándékképp sem. Egy pillanat, körülnéztem, nem lát-e valaki. Felnyitóm a dobozt, és ime, mit látnak szemeim? Budapesti előkelő posztókereskedő czégének őszi és téli ruha minta kollekcióját. Hát szent Uristen

mit keresnek ezek a minták itt? Hisz itt nincs szabóműhely? Vagy tán kedves bátyám uram készül valami észsaksarki expedícióra? Azért hozatta? Nem tudtam, mit tévő legyek, minek tulajdonítsam ezen legújabbkori divatleletet? Csalódottan, bosszusan, hogy a doboz cizme nagy fogakat csinált és hiába, hogy nem szívhatom a jó egyiptomi cigarettéket, félretettem és most már azon tűnődtem, hogy én meglepetést rendezek és az egész gyümölcsösöt, melyet oly szeretettel ápol, átvarázsolom madárvédelmi teleppé, hogy csak azértse a Papp Tamás, Hyperol, Kátrányvasogén legyenek a győztesek, hanem az én kezem műve és a szerkesztő ur szeretete az éneklő madarakkal szemben pusztítsa gyümölcsösében a rovarokat.

Miután lovaimat fogtam be és így kocsisom is velem volt, nekiálltunk a kis Ferkó kertészbojtárral együtt és elhelyeztük a fészkelőket, hogy mire a gyümölcsös gazdája megjön, öröme teljék benne.

Most, hogy már a telep 30 oduval felszerelve készen áll*, elárulhatom már a titkot; ezt meg is kell tennem, mert talán meg sem találná a kertjében a fészkelőket és megeresztené egy somogyi Miatyánkot, hült helyét látva a pajtába gondosan elrejtett fészkelővagnak. De hogy ne kelljen sokat keresgélnie, hát megírom, hová és hogyan helyeztem el az odukat.

Mindenesetre halás köszönettel tartozom, hogy az odukat, mint hallám, önkezüleg felszerezte szép karókra. Ezt helyesen tette. Nagyon helyes volt, hogy a kamrába, nem tudom minő czélzattal, valószínűleg egy kis komposzttrágya készítésre, fűrészpont tett, mert ezt én egyszerűen elvettem, mintha egye-

* Csakhogy még 20 darabbal és az etetővel is fog szaporodni. Szerk.

nesen nekem lett volna adakészítve és leszerelve a fészkelők födelét, mindegyik fészkelőbe egy marék fűrészpont tettem, hogy jó puha ágyat készítek kedves kis letelepedő czinegének. Mert hisz nem mondom, örömrivalgva fogják ők a fészkelőket elfoglalni. Szó sincs róla, hogy ne örülnének. de ha abban egy kis fűrészpont van, ami némi utánpótlás az odvas fa belsejének, még szivesebben beleköltötenek. Igaz, hogy most télen majd csak háltni járnak bele, de az nem baj, megszokják majd a helyet és tavaszra költötenek. Hisz ön ugyis csak ezt akarja nemde? Na jó, hát fogtam a fészkelőket és a kert legsűrűbb bokrai közé helyeztem, oda, hol egy kis bogyót is találnak majd szegény czinegék. Most, hogy ezt olvassa, látom, mennyire megijedt és haragtól egészen kipirosodott az arca. No, ne ijedjen meg, tudom, miért esett kétségbe, már mintha hallanám! »Szerencsétlen ember, ez most biztosan nekiállt és odaszögezte az én gyönyörű, sok gonddal ápolt gyümölcsfáimhoz az odukat! Oh szerencsétlen! Na látja, téved, súlyosan téved, eszem ágában sem volt ilyent tenni, hanem gondoltam egy nagyot és merészet, ezért aztán már haragudhatik. Képzelve, mit tettem? Az annyira őrzött és rejtegetett posztódarabkákat, amik abban a bizonyos cigarettaskatulyában voltak, összeszedtem, nem törődve rendelt-e már ruhát vagy nem, mert előbbre való a fák épsége és azokat a finom, mintha direkt erre a czélra vésztették volna, posztódarabokat rácsavartam kis fácskákra, olyan ujjnyi vastag fákra és ilyent minden fára 3-at tettem rá és e fölé alkalmaztam azt a drótot, amit ön mintha oda készített volna. Így elértem azt, hogy a fészkelőket tartó drót nem a fát érinti, hanem rajta fekszik a posztóval bevont fadarabkákon és így a drót

egyszerre, mert össze van növe, mint a malászerü.

Igen nagy az a kár is, a mit a magherékben okozott a sok eső. Az idén az járt jól, a ki takarmányt készített (ha tudott?) magnak szánt heréjéből, mert magtermés nem lesz. Rengeteg sok zabot morzsolunk ki kézzel s legtöbbjében *egy mag sincs*, némelyikben van egy kevés, de az is lehás, meg piros. Különbben — ad aculos demonstrandum — küldök néhány szemet kedves szerkesztő uraiméknak, parancsoljanak megnézni és megvizsgálni, hogy miféle rongy termés várható, lehet mondani, hogy *semmi* s nem is érdemes elcsépelni!

A közvetett kár a mi a munkálatok szántás, vetés stb. elmaradásában nyilvánul szintén nagyon sok. Egy kevés zöld rozsunk és búzánk van, de az még ugyszólva semmi. (Az asztagok tetején van zöld *árpa* meg *zab* is).

Hogy közvetlen utak milyenek ebben az özvizi időben, azt is ellehet képzelni s épen ezek járhatatlansága készlet arra, hogy leirjak egy esetet, egy utat annak a t. gazdátársnak, ki a multkoriban kérdezősködött e b. lapok utján a magyar ökrök munkaképességéről.

Tudvalévő dolog, hogy uradalmi gazdálkodásnál mindig akad az ökörigának dolga, tehát ezekben a sáros időkben sem pihentek szegények, sőt mi több az a szerencse jutott osztályrészekül, hogy egy innen 25 km.-nyire fekvő erdőbirtokukra cserepet szállítottak. Induláskor jó idő volt, de utközben megereadt az eső, s mentek szegény ökrök szakadó esőben, tengelyig érő sárban, nehéz teherrel. Elindultak reggel 5 órakor, megérkeztek d. u. 2 órakor egy itatással. A nap hátralévő részét és az éjszakát szabad ég alatt töltötték szakadó esőben, úgy, hogy jóformán nem is pihenhettek s nem is ehettek szegény párák s másnap reggel sikamlós uton felmentek üres szekérrel az erdőbe, megrakták a szekereket fával s onnan jöttek egy etetéssel, haza. A leereszkedés az erdőből valóságos Istenkisértés volt, csusztak megfeszített lábakkal, daczára annak, hogy mindkét hátsó kerék meg volt kötve épen ott, hol a kerék a földet éri, tehát a lánca maga is fokozta a surlódást. Haza érkeztek ugyancsak esőben és még nagyobb sárban este 8 órakor és az odajárt 20 igának, tehát 80 drb. ökröknek *egyáltalában semmi baja sem volt, még csak*

járom törést sem kapott egy sem. Egy napi pihenő után vigan végezték tovább nehéz munkájukat. Ezt tegye meg a hidegvérü ló! boronálást megismételjük vagy egy második mélyebb szántással leforgatjuk a kikelt gatz, az elfojtva, illetve kitépve megsemmisül, tönkre megy. Ilyenformán tehát a tarlóhántás egyuttal gyomirtásra is szolgál.

A hideg és nedves időjárás miatt a *tengeri* még mindég *zöldes*, sőt helyenként egész zöld.

A szőlő, a mi kevés van az sem igen érik s a gyümölcs sem olyan izletes, mint máskor. Szilvából az idén épen jó termés van, főzik is a szilvaizet szélében, de azzal a panaszzsal, hogy nem elég édes és hogy a szilva tulságos nedvessége miatt nem kiadós. A nagy szilva-termést Szamosujváron ki is használják az örmények, gyűjtik halomra pálinkafőzés céljából jó olcsó áron, mert csak 5—8 K-t fizetnek métermázsánként. Ugyanezt teszik sok falusi kereskedő is arra Szolnok-Dobokában, hol még az utmente is szilvafával van tele egyes községekben.

I. Őszi buza (Diószegi).

	Trágya	Termés
1. terület 1200 □-öl	—	625 kg.
2. " 1200 "	120 kg. szuperfoszfát	900 "
3. " 1200 "	100 " agr. foszfát	805 "

Többet termett a szuperfoszfátos parcella a trágyázatlannál 275 kg.-al, az Agricultur-foszfátosnál 95 kg.-mal. Elővetemény: fekete ugar. Talajminőség: fekete agyag. Az egész tábla kísérleten kívüli része szuperfoszfátos volt 150 kg.-al 1600 négyszögölenként, átlaga 1005 kg. 1600 négyszögölenként.

II. Őszi buza (Tiszavidéki).

	Trágya	Termés
1. terület 1600 □-öl	—	470 kg.
2. " 1600 "	100 kg. agr. foszfát szórva	705 "
3. " —	150 " szuperfoszfát	630 "
4. " —	75 " agr. foszfát sorba	700 "
5. " —	75 " szuperfoszfát	670 "

Jegyzet: A szuperfoszfát mint darabú csomósan és kissé nedvesen érkezett s így biztosan veszített hatékonyságából.

Többet termett a szuperfoszfátos, mint a trágyázatlan 150-es szórt trágyázásnál 160 kg.-al, a 75-ös sorbatrágyázás pedig 200 kg.-al, a *sortrágyázás* a szórt trágyázásnál 40 kg.-al. Többet termett az Agricultur-foszfát a szuperfoszfátosnál 150-es szórt trágyázásnál 75, illetve 35 kg.-al. 75-ös sorbatrágyázásnál pedig 70, illetve 30 kg.-al. Többet termett az Agricultur-foszfátos parcella, mint a trágyázatlan 235, illetve 230 kg.-al.

Elővetemény: fekete ugar. Talaj minőség:

humozus vályog. Az egész tábla kísérleten kívüli része 75 kg.-os megállapított 16%-os Sp. foszfát — sortrágyázásban részesült — átlaga 734 kg. s épen ez a körülmény erősíti meg azon feltévésemet, hogy a kísérleti parcelláknál a Sp. foszfát gyengébb hatását az Agr. foszfáténál a kísérletre küldött Sp. foszfát nedvessége, csomósága okozta.

III. Zab.

	Trágya	Termés
1. terület 1600 □-öl	150 kg. szp. foszf. + 55 kg. mézsnitr.	1225 kg.
2. " 1600 "	150 " " + 40 " chilisaltr.	1195 "
3. " 1600 "	150 " szuperfoszfát	1111 "
4. " 1600 "	—	885 "
5. " 1600 "	150 " szp. foszf. + 55 " mézsnitr.	1185 "
6. " 1600 "	150 " " + 40 " chilisaltr.	1155 "
7. " 1600 "	150 " szuperfoszfát	1159 "
8. " 1600 "	—	845 "

Szuperfoszfáttal és mézsnitrogénnel trágyázott parcellák átlaga 1205 kg., a Szuperfoszfáttal és chili salétrommal trágyázott parcellák átlaga 1175 kg., a csak Szuperfoszfáttal trágyázott parcellák átlaga 1135 kg. és végül a trágyázatlan parcellák átlaga 865 kg., tehát a Szuperfoszfátos 270 kg.-al termett többet a trágyázatlannál, mézsnitrogénnel kombinált Sp. foszfátos 340 kg.-al, a chilisalétrommal kombinált Sp. foszfátos 310 kg.-al. Ezzel szemben a Szuperfoszfátos parcellák átlagát a mézsnitrogénes kombináció csak 70 kg.-al, a chilisalétromos kombináció pedig csak 40 kg.-al multa felül s így tekintve a nitrogén trágyák drága voltát, a nitrogén-trágyázás szemben a Szuperfoszfáttal, *nem volt* rentabilis, míg ellenben a Szuperfoszfátos szemben a trágyázatlannal nagyon is *az volí*.

Az elővetemény zabkísérletnél *trágyázott* tengeri volt (ez is okozhatta a N. trágyák gyenge érvényesülését). Talajminőség: szurkos fekete agyag. A Szuperfoszfát 1911 őszén szórattott ki őszi szántásra — a mézsnitrogén vetés előtt tíz nappal, a chili salétrom közvetlen vetés előtt.

Többi kísérleteinkről majd később számolok be.

Utóiratként jelzem, hogy 21-én reggel óta mindig esik, tehát egyfolytában szakad. A helyzet kétségbeesítő. A rossz idő következtében a sertés és a marhaarak rendkívül sülyednek ugyszólva napról-napra.

Tartós jó időt kívánva, bár ma, szeptember 21-én reggel, mikor jelen leveletem postázom, újra szakad szakadatlanul az eső, pedig mára még a Meteor is jó időt jósolt, a mi ránk is férne erősen.

nem vágódik a fa kérgébe, nem zavarja annak nedvkeringését és nem okoz sebzést. Na látja, ugy-e, hogy helyesen tettem? Azt gondolnám én is. Mert ugy hiszem, hogy észlazzal tette a kamrába a posztódarabkákat. A gyümölcsös részben egymástól 3 fányi távolságban délkelet felé fordítva a röplyukakat helyeztem el a fészkelőket, az odukat a fák támogató karóihoz erősítve.

Tusculanuma lépcsőfeljárata mellett az eresz alatt egy jól eldugott sarokban helyeztem el a két nagynyilású fészkelőket, hátha kedves kis gyümölcsösbe vetődik házi csudafarku, szürke légykapó, barázda billegető és ott fog nem polgári, hanem madárházasságra lépni.

Ha majd szüretre meglátogatja kis kertjét, ne ütközzék meg azon, hogy a fészkelők egy kissé előre dülnek és nem állanak egyenesen, mint a czövek, de ön ismeri a mi hires balatoni klimánkat a kedves kis napokig tartó viharokkal és záporokkal és így nem akartam, hogy majd

az eső, belé hatoljon a fészkelőkbe és megzavarja a betelepedett párok boldog otthonát.

Azért se haragudjék, hogy nagyon szilárdan állítottam oda, de ezt is azért tettem, nehogy a költés alatt a fészek meginogva a széltől, elriassza a kis madarakat.

Amennyire tehettem és a hely engedte, a gyümölcsösbe raktam a fészkelőket 1 1/2 méter magasan, úgy, amint ön a czövekeket kifaragta és egy kicsit úgy eldugdostam őket, épen csak a röplyuk felé hagyva nyitva a helyet, hogy kíváncsi szem, rossz gyerek ne zavarja a költő párokat. És ime most 30 oduval felszerelve áll madárvédelmi helye teljesen az orintheologiai tudomány szaktanácsa alapján felállítva

Tudja-e kedves szerkesztő Uram, mit jelent ez? Minden czinege pár évente rendszeren többször fészkel és 7—12 tojást költ ki. Minden czinege átlag naponta 1000 rovat semmisít meg, tehát minden fészkelőre átlag 1 párt számítva,

az 30 pár, ennek fióka kitehetnek jó költés esetén 360 czinegét, mindegyikre 1000 rovat számítva, naponta az 360,000 rovat pusztítását jelenti egy nap. »Mein Liebchen, was willst du noch mehr?« Igen ez lesz átlagos eredménye az ön előrelátásának.

Ne haragudjék azonban, hogy mint afféle régi madarász, egy kis tanácsot is adjak. A most leirt telep hivatásának meg fog felelni és bizony nem sok kísérletre lesz alkalma a jövő esztendőben, mert ha a czinegék kedves kis kertjében elfognak szaporodni, amit feltétlenül hiszek, mert hisz ideális kis hely, ugy nem sok féreg, álcza, pete marad majd a fákön. De mégis baj van. Ön is talán tudja, hogy egyedül a szerelemből nem lehet megélni, azt is tudja, hogy az öröm mellett ott az ürm is és rendszeren mások irigylük a boldogságot legjobban, sőt vannak ingyenczek, akik még életet sem restellenek rabolni, csak hogy perverz vágyaikat ki-elégítsék.

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. ❖❖❖

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

A szokvány-gabona.

Az usance-árának tőzsdei szokásai alapos reformon mentek át s ezért szükségesnek tartjuk a következőkben e határozmányok főbb pontozatait, a gazdák érdekeit is szem előtt tartva, ismertetni:

Az ár. A szokvány-gabona ára ötven kilogrammonként, tiszta sulyban, zsák nélkül, készpénzben értendő.

A fölmondás. A fölmondás ideje három nap és a fölmondás joga az eladót illeti. A fölmondás napja a fölmondási időbe nem számítatik be. A fölmondási időt a közbeeső vasárnapok és ünnepek nem szakítják félbe. A fölmondási idő utolsó napja a teljesítés határnapjául tekintetik. Ha ez a nap vasárnapra vagy ünnepre esik, a teljesítésnek a legközelebbi hétköznapon kell megtörténnie. A teljesítésnek a szállítási hó eltelté előtt kell bekövetkeznie. Ha ennek utolsó napja vasárnapra vagy ünnepre esik, a kötelezettség legkésőbb a vasárnapot vagy ünnepet közvetlenül megelőző hétköznapon teljesítendő. A szállítást a teljesítési hónap bármely napjára lehet fölmondani. Ha fölmondás nem történt, a teljesítési hónap utolsó hétköznapja a teljesítés határnapjául tekintendő.

A szállítás helye. Csak Budapest I—IX. kerületeinek belterületén levő gabona szállítható. Ha a szállítás dunajobbparti kerületben történik, az ebből eredő költségtöbblet a vevőnek megtérítendő. A budapesti közraktárak területei belterület számba mennek. Az átvevő, a mennyiben hajóban levő egész rakomány tárgya az átvételnek, követelheti, hogy az eladó a hajót a felmondás alkalmával kijelölt helyről a Duna partjának a főváros területéhez tartozó oly hozzáférhető helyére állítsa, ahol az átvétel a meghatározott idő alatt megtörténhetik. Ez esetben a vevő a hajó átállítási költségét megtéríteni tartozik.

A bemutatás. A szállító köteles a fölmondott árut hozzáférhető helyen, a fölmondó levél benyújtását követő hétköznap reggeli 8 órájától fogva, bemutatásra készen tartani és azt átvevő kívánságára megengedni, hogy az részletesen megvizsgálja és belőle egy kilogramm ingyenmustrát vegyen. Ha a fölmondó levél benyújtását követő legközelebbi hétköznap a közbeeső ünnepek folytán már a teljesítés napja, e bemutatásnak a fölmondó

levél benyújtása napján délután 3 és 5 óra között kell megtörténnie. Ha a szállító az árut a fent megjelölt időben be nem mutatja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az árunak a leszámoló árfolyamon számított értéke egy százalékát teszi.

A költségek. Az átadással járó munkakiadásokat — beleértve a mérési és felrakodási díjakat — kétharmadrészben a vevő és egyharmadrészben az eladó viseli. A helyi illetékeket (kövezetvám) az eladó viseli.

A származás. A szokvány-gabona akárminlyen származású lehet. Vámkülföldi árut azonban vámbelföldivel összekeverni nem szabad. A vámkülföldi gabona átadását a vevő akár elvámolva, akár vámolatlanul követelheti és ez esetben az eladó tartozik a vevőnek a vámot és az elvámolással járó költségeket készpénzben megtéríteni.

A termés éve. A szokvány-gabonának az utolsó termésből származónak kell lenni és korábbi termésű áruval összekeverni nem lehet.

A minőség. A szokvány-gabonának egészségesnek kell lennie. Nem egészséges az a gabona, amely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, jelentékenyen zsisikes, vagy jelentékeny mértékben tartalmaz zsisikrágta, penészes, vagy romlott szemeket. Nem egészséges továbbá az a buza, amely üszöghegyű.

A rostálás. A szokvány-gabonának a kereskedelmi szokás szerinti megkívánt módon rostálva kell lennie. Ha az áru a rostálás tekintetében meg nem felel, átvétele meg nem tagadható, ha a szakértő-bizottság által megállapított értékevesztet az egy százalékot meg nem haladja. Ez értékevesztet a vevőnek megtérítendő.

Csírás szemek. A szemek száma szerint a csírás szem búzánál egy, rozsnál egy, zabnál három, és árpánál egy százalékot tehet.

Üszök és idegen magféle. Súly szerint tartalmazhat a buza és rozs két, a zab és a árpa három százalék heveréket (üszököt vagy idegen magféléket). Magyar gabonánál, vagyis a magyar korona területén termelt gabonánál e százalék szerint megállapított üszök vagy idegen magféle több is lehet és pedig súly szerint búzánál 4, rozsnál 3, zabnál 4 és árpánál is 4 százalék. Idegen magfélék alatt oly magfélék értendők, amelyek a magyar korona országaiban az illető gabonával együtt szoktak teremni.

Megtérítések a keveréktöbbletért. Ha az üszökből és idegen magfélékből álló keverék magyar gabonánál több a megállapítottnál, az eladó a vevőnek a következő értékmegtérítést tartozik adni és pedig búzánál bezárólag $2\frac{1}{4}\%$ -ig $\frac{1}{4}\%$ -ot; $2\frac{1}{2}\%$ -ig $\frac{1}{2}\%$ -ot; $2\frac{3}{4}\%$ -ig $\frac{7}{8}\%$ -ot; 3% -ig $1\frac{1}{4}\%$ -ot; $3\frac{1}{4}\%$ -ig $1\frac{3}{4}\%$ -ot; $3\frac{1}{2}\%$ -ig $2\frac{1}{4}\%$ -ot; $3\frac{3}{4}\%$ -ig $2\frac{3}{4}\%$ -ot; 4% -ig $3\frac{1}{4}\%$ -ot. Rozsnál bezárólag $2\frac{1}{4}\%$ -ig $\frac{1}{4}\%$ -ot; $2\frac{1}{2}\%$ -ig $\frac{1}{2}\%$ -ot; $2\frac{3}{4}\%$ -ig $\frac{7}{8}\%$ -ot; 3% -ig $1\frac{1}{4}\%$ -ot. Zabnál bezárólag $3\frac{1}{4}\%$ -ig $\frac{1}{2}\%$ -ot; $3\frac{1}{2}\%$ -ig 1% -ot; $3\frac{3}{4}\%$ -ig $1\frac{1}{2}\%$ -ot; 4% -ig 2% -ot. Árpánál bezárólag $3\frac{1}{2}\%$ -ig $\frac{1}{2}\%$ -ot és 4% -ig 1% -ot.

Egyéb keverék. A csírás szemeken, üszökön és idegen magfélék kívül tartalmazhat a buza a szemek száma szerint együttvéve fél százalék kubanka, kemény (blédur), vagy fehér búzát; a rozs pedig a csírás szemeken, üszökön és idegen magfélék kívül tartalmazhat a szemek száma szerint három százalék nuzát. A rozs azonban mesterségesen szárított rozssal nem lehet keverve. Anyarozs nem számítatik a keverékekhez és csakis oly jelentéktelen mennyiségben fordulhat elő, amely gondos mezőgazdasági kezeléssel sem távolítható el. A zab a csírás szemeken, üszökös és idegen magfélék kívül tartalmazhat a szemek száma szerint két százalék árpát. Fekete zab nem szállítható. A tengeri tartalmazhat a szemek száma szerint együttvéve nyolc százalék cinquantin-tengerit elfajzott cinquantin-tengerit, fehér tengerit vagy cigánytengerit.

A suly. A minőségi suly hektoliterenként kilogrammokban a következő: búzánál 76, rozsnál 71, árpánál 61, zabnál 40 kilogramm. Tengerinél a minőségi suly nincs megállapítva.

Kisebb suly. Ha magyar búzánál és magyar rozsnál a sulyhiány egy kilogramm vagy ennél kevesebb, a vevőnek a vételárból való levonás utján megtérítendő búzánál 20 dekagr.-ig bezárólag: —; 35 dekagrammig bez.: 0.4; 50 dekagrammig bez.: 0.6; 65 dekagrammig bez.: 0.9; 80 dekagrammig bez.: 1.2; 90 dekagrammig bez.: 1.5; 100 dekagrammig bez.: 1.8 százalék; rozsnál 25 dekagrammig bezárólag: —; 50 dekagrammig bez.: 0.5; 75 dekagrammig bez.: 0.7; 100 dekagrammig bez.: 1 százalék. Ha a külföldi gabonánál a buza a 76 kilogrammot és a rozs a 71 kilogrammot el nem éri, nem szállítható. Ugyancsak nem szállítható a zab és az árpa, tekintet nélkül származására, ha a megállapított sulyt el nem éri.

Nagyobb suly. Ha a magyar buza, vagyis a

Igy van ez az állatvilágban is. Nincs nagyobb ellenségük a szegény kis madárkának, mint a macskák, pedig az ön szomszédságában is vannak. Miért ne nyulna bele az a macska a madár-fészekbe, ha ott oly könnyen pecsenyéhez jut? Azért nagyon ajánlom, tiszteljen meg látogatásával egy sodronykereskedőt, vegyen ott egy pár méter üskés drótot, küldje le Lellére és majd én [a röplyukak körül elhelyezem azt a tüskés drótot, hogy a hivatlan vendégmacskák kedve elmenjen a fészek tanulmányozásától.

Amilyen hirtelen beállt az őszi és elég zordan, úgy a jelekből ítélve a tél sem várat magára. Eső után köpönyeg, az nem ér semmit sem. Igen nagy ellensége a madaraknak a hirtelen beálló fagy, jeges eső, mikor mindent jégkéreg von be, a madár a természet ölén nem talál ilyenkor eleséget s így ezrével hull egy hirtelen beálló jeges eső alkalmával.

Ezért ajánlom, hozasson mielőbb Kühnel

Márton debreczeni fészekáru gyárából egy nagy etetőt, aztán egy pár kilót az általa gyártott jó madárkalácsból, melyben a legfinomabb csemege alkatrészek vannak: tökmag, kendermag, fagygyu, zsiradék stb. Helyezze ki ezt az etetőt a verandája elé és majd akad jó szívű lélek, aki télen, míg ön a köz, hazánk gazdasági fellendülése érdekében a szerkesztőséget bujja, addig majd itt zimankós időben madarait eteti, hogy mire tavaszra megjön egy kis szellőztetésre, boldogan hallhassa: «Nyitni kék, nyitni kék». Ez lesz az igazi boldogság.

Végül elárulom, bár nem vagyok madár, legfeljebb «jó madár» és $3\frac{1}{2}$ órai zimankós, közben fél órás jéges eső dolgozás időben valóban Isten szabad ege alatt az ember nem melegszi, sőt megfázik, de még jobban megéhezik, hát egy lemetszett szép fűrt szőlővel csillapítottam éhségem és szomjúságom és

*) Már mindez megtörtént.

Szerk.

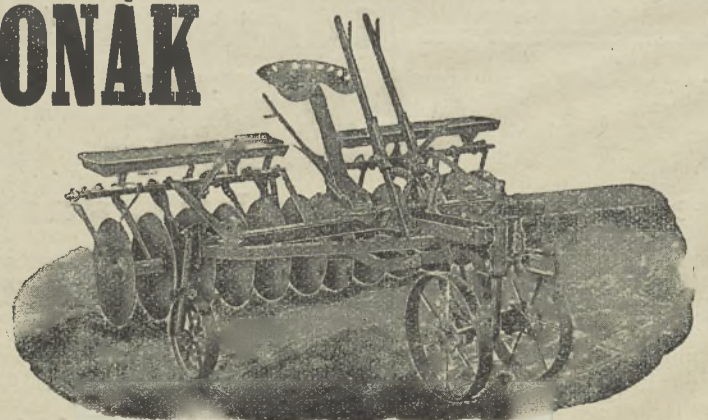
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatáshoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

magyar korona országaiiban termett buza sulya meghaladja a 76 kilogrammot és a szállító a nagyobb minőségű sulyt a bemutatás alkalmával közli az átvevővel, ez a sulytöbbletért, bezárólag 79 kilogrammig, minden teljes kilogramm után az átadónak öt fillérnyi ráfizetéssel tartozik 50 kilogrammonként. Ha a méréseknél olyan buza találtatnék, amelynek minőségi sulya a 76 kilogrammot nem éri el, ráfizetésnek nincs helye. Ha a mérések közötti eltérések az egy kg.-ot meghaladják, ráfizetés csak akkor jár, ha kezelési költség fejében a szállító 50 kilogrammonként 5 fillért térít meg az átvevőnek. Ily kezelési költség megtérítésének azonban nincs helye, ha a kipuhított legkisebb minőségi suly is meghaladja azt a minőségi sulyt, melynek alapján ráfizetés-követelhető. Az oly buza, melynek minőségi sulya a 79 kilogrammot meghaladja, olybá vétetik, mintha annak minőségi sulya 79 kilogramm volna. Rozsnál, zabnál és árpánál — tekintet nélkül az áru származására — az esetleges sulytöbbletek megtérítésének helye nincsen.

Az átlag. A gabonának átlagban kell megfelelni a szokványoszerű kvalitásnak; azonban egy részében nem lehet kisebb a suly, vagy több a keverék a megengedettnél. Ha a keverék tekintetében két százalékos meghaladó eltérések fordulnak elő, az eladó kezelési költség címén ötven kilogrammonként öt fillért tartozik megtéríteni.

A késedelem. Az átadásban vagy az átvevésben beállott késedelem esetén a szerződéshez hű fél: a) követelheti a szerződés teljesítését és a késedelemből eredő kára megtérítését, vagy b) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli áru mennyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle ama különbözetet követelheti, amely a leszámoló ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár között mutatkozik; e mellett követelheti egyéb kára megtérítését. A fedezeti vételnél vagy a kényszereladásnál a késedelmes fél javára mutatóközlősleg ez utóbbi illeti. Az a) és b) pontokban alapuló igény csak az esetben érvényesíthető, ha a szerződéshez hű fél a késedelmes felet legkésőbb a késedelem beálltát követő hétköznapon ajánlott levélben, vagy a tőzsde titkári hivatalánál felveendő óvás útján értesíti arról, hogy ezen jogok közül melyiket kívánja gyakorolni. A megtörtént választástól eltérni nem lehet. Ha a szerződéshez hű fél ezt az értesítést elmulasztja, vagyha a fedezeti vétel, illetőleg a kényszereladás nem az előírt módon történik, a felek kötelesek kölcsönösen elszámolni azt a különbözetet, amely a leszámoló ár és a teljesítés napján jegyzett tőzsdei ár közt mutatkozik.

A többtermelés és mezőgazdaságunk szervezése.

Irla: *Iff. Fauszt Elek.*

II.

A gyakorlati megoldás legnagyobb akadályát a gazdák összetartásának hiánya képezi. Miért alakulhatott meg a répatermelő gazdák érdekei ellen a cukorgyárosok kartellje, mely minden szabad versenyt kizár, holott a dolgok természetes folyamánya éppen a gazdák kartellje lett volna a cukorgyárak ellen. Legjobban akkor láthattuk, mennyire a gyárak kezében vannak répatermesztő gazdáink,

mikor két éve rövid időre felbomlott a cukorgyárosok szövetsége. A felvidék nagyobb uradalmakban sorba érték egymást a gyárigazgatók automobiljai, kínálva a régieknél előnyösebb és előnyösebb feltételeket, csak hogy gyári üzemük zavartalan folytatását biztosíthassák. Ekkor láttuk igazán, mennyivel magasabb árakat érhetnek el répaikkal. Sajnos, gazdáink nem tudták a helyzetet kihasználni, mert mindenki attól félt, hogyha agítálni kezd, szomszédai alattomban egyenkint fogadják el a gyárak ravaszul felemelt ajánlatait, s végül ő lesz az egyedüli, a kivel azután egy gyár sem fog szóba állani. És nem csak az idézett példában van ez így, számtalan hasonló esetet tudnánk még felhozni. És mégis ez nem képez legyőzhetlen akadályt. Nem gazdaságok, hanem uradalmak vezetőinek kell a szükséges harmoniát megteremtőnek, mert mennél több ember kezdeményez valamit, annál nehezebb az érdekelteket elsimitani, s mennél szűkebb körre redukálódik a résztvevők száma, annál hatalmasabb alkotások várhatók, melynek tevékenységi köre fokozatosan széles körben kiterjeszhető.

Javasolt célok elérése végett az uradalmak kormányzóinak, igazgatóinak, felügyelőinek kellene összejönniök, a szükséges teendőket főbb vonásokban körvonalazva, szűkebb körű végrehajtó bizottságot delegálniok s azután mindegyiknek saját földesurát a cél érdekében megnyerniök, hogy a szükséges működési tér és tőke rendelkezésre álljon. Egyaránt nyerne az, a ki akár uradalmát, akár tőkét, vagy annak egy hányadát bocsájtaná ily módon forgalomba, mert e jegyzett részvényekben fekvő tőke legalább is oly kamatozást nyerne, mint a mely bank-szerű üzleteknél általában tapasztalható, míg a házi kezelésben lévő birtokok termelési és értékesítési tényezőit határozottan javítaná, a bérleti birtokoknál pedig ügyelne, hogy ne csak a bérösszeg bizonyos többszörösét tudja előállítani, avagy hogy a szerződési feltételeknek megfeleljen, hanem hogy a szaroló gazdálkodást kiküszöbölje, a talajerő fenntartását biztosítsa; hiszen nemcsak a bérleti gazdaságban van hivatva működni, hanem az ország egész gazdálkodását is irányítani. Az egyéni célok mellett még közgazdasági és szociális érdekeket is szolgálna s ha helyes alapokra szervezve, behalózná az egész ország mezőgazdaságát, ugy nemcsak a 17.565,169 kat. holdon elterülő középszerű nagyüzemeket formálná át előnyösen, hanem az ország termőterületének nagyobb részén, a 19.292,114 kat. holdon elterjedő törpe- és kisüzemek termésátlagait is nagyban fokozhatná, illetve a *mezőgazdasági többtermelés kérdését megoldaná*. Uradalmak termésátlagainak fokozásánál sohasem érhetünk el oly nagy eredményeket, inkább csak a jövedelmezőségi konjunkturák jobb kihasználására kell törekednünk, míg ellenben kiscgazdáknál mindkét cél elérése volna kívánatos, ezekre pedig, mint számtalan ízben láthatjuk, uradalmak vagy mintagazdaságok üzeme csak kevés hatást gyakorol, míg ellenben az uradalmak országos szervezése ily módon maguktól rá kellene jönniök a kiscgazdáknak, hogy még sem lehet az oly rossz gazdálkodás, melyet mindenütt és egyöntetűen üznek, vagy hogyha a szép szó és jó példa csökönyös felfogásukat nem tudja ez uton megváltoztatni, lassanként egy kényszerítő hely-

zet hatása alatt állnának, mely arra utalná őket, hogy vagy tanulnak okszerűen gazdálkodni, vagy tétlenül kell nézniök, miként közeledik végromlásuk, teljes enyészetük a gazdasági téren.

Gondos méhészek gyanánt a központokat neveztem meg. Ezek alakítását oly módon gondolnám, hogy egy-egy vidék, pl. Nagyalföld, Kisalföld, Dunántul, Felvidék, Erdély stb. oly városa legyen az összpontosítás színhelye, honnan a körzet alá tartozó vidékről a legalkalmasabb vasuti összeköttetés található fel. Adminisztratív szempontból pedig Budapesten egy fő szerv létesítése volna indokolt, melynek hivatása volna a vidéki központok egységes irányítása. Vagyis egy teljes centralizált szervezet állna elő, melynek azonban korántsem volna szabad pl. az állami szervezet nehézkességét magára öltenie, hanem igyekeznie kellene a központi rendszer előnyeit kidomborítani, hátrányait a minimumra redukálni.

Jól tudom, hogy egy ilyen egységes szervezet már megalakulása előtt sok támadásnak volna kitéve. Támadnák először azok, a kiknek útját az érdekelteket kereszteznék. Ugyancsak igyekeznének demonstrálni a mellett, hogy egy ilyen országos szervezet mennyire bénítaná az egyén önálló produkáló képességét, tönkretenné az ipar azon ágait, melyek a mezőgazdasággal állnak kapcsolatban. A támadás másik része pedig azok részéről érintene, a kik önálló hatáskörük csorbitását vélnék egy ilyen centralizálás esetén. A félelem azonban nem mindkét részről volna indokolt.

Joggal lehetünk ellenségei minden összpontosító törekvésnek, ha pl. az állam akarja fenhatóságát kiterjeszteni akár a társadalmi szervezetek, akár az üzleti tevékenység rovására. Azonban a *többtermelés* gyakorlati megvalósítását csakis mezőgazdaságunk ilyen szervezése révén érhetnénk el. Magyarország uradalmainak gazdálkodása a fejlettség igen különböző fokán áll. S miért ne ragadnánk ki azok közül a jót, az okszerű jövedelmezőségnek teljesen megfelelőt, miért ne általánosítanánk azokat az elveket, melyek helyességét sikeres működés igazolja, s miért ne vezetnénk ezeket be mindama uradalmakban, hol ezeket eddig nélkülözték. Mindez csak egységes szervezet keretében nyerne sikeres megoldást, e mellett senkinek önálló hatáskörében sem gázolna, hiszen csak elvek alkalmazását követelné, míg határozott formákat nem állítana fel. Ha pedig egyes, a mezőgazdasággal kapcsolatos ipari ágat tulkapásait meggátolná, ezzel is csak közérdeket szolgálna, s csak azon egyeseknek fájna, akiket éppen érintene.

Termelésünk szervezésének egyéni, szociális és közgazdasági előnyeit jelöltem meg. Lássuk a nagy általánosságban odavetett szavak valódi értelmét, kissé részletezve.

Vegyük először a gazdatiszti kart. Törvényünk van, mely biztosítja helyzetünket. De minő eme biztosítás. Szilárd Ferencz a törvény ismertetésénél azt mondja, hogy a törvény hiányait a szerződés van hivatva pótolni. Hol van azonban az a kezdő gazda, ki, ha neki állás kínálkozik, előbb szerződéskötésre hivatkozzon. Elfogadja azt, a mihez hozzá juthat és úgy, a hogyan hozzá jut. Nem is egyenrangú fél munkaadójával szemben,

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

**szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.**

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

azon indokból, hogy csak fél tudással, elméleti szakképzettséggel rendelkezik, míg a gyakorlati ismereteket éppen ott akarja elsajátítani, a hol az állás nyeresre alkalma van. Ha azután szerencsés helyzetbe jut, szerződés-kötésre nem gondol, ellenkező esetben pedig csak utólagosan sópáncodik, hogy milyen jó lett volna magát idejében biztosítani. Ha kis gazdaságokban ez gyakori eset, nagy gazdaságokban is bekövetkezik, különösen oly időkben, mikor nagy a hajlandóság a birtokok bérbeadására.

Mennyivel másként állana a helyzet, ha a birtokos és gazdatiszt között egy harmadik személy is létezne. Ez vállalná a felelősséget a birtokossal szemben, viszont ennek tartozna felelősséggel a gazdatiszt is. Sok ferde helyzet volna ezáltal elkerülve. Emelne egyúttal a gazdatiszti kar értékét is, megszűnven azon tulságosan függő és alárendelt viszony, mely jelenleg is nagyon sok helyen fennáll, megszűnnének azon téves felfogások, melyek a mult bűnök folyamányaként még mindig kísértének. Gazdatisztek gyűlése, gazdatisztek szervezkedése, mint ilyen, mit sem ér. Ennek éle mindig a kenyéradó ellen nyilvánul, ki egyéni természetéből kifolyólag sem nézheti jó szemmel, ha saját maga ellen irányuló törekvéseket lát, míg ha egész termelésünk

nincs, aki figyelmeztette volna, hogy tanuljon meg az orránál kissé tovább nézni. Kívánatos volna tehát, ha ez a fiatal gazda más viszonyokat is megismerne, de erre nincs alkalom, mert állása változtatásánál egyúttal szolgálati évét is veszítené, már pedig az előmenetel általában erre van alapítva.

Viszont, ha valaki úgy gondolkozna, hogy ő még fiatal, s így ráér arra, hogy évenként különböző rendszer és különböző viszonyok között gazdálkodó uradalmakban nyerjen állást, könnyen megjárhatná. Már a harmadik, negyedik ízben különösen tűnne fel, hogy állását évenként változtatja s beszélhetne tanulmánygyásról ott, a hol akarhatna, hiszékeny fülekre nem egykönnyen találna.

Mondhatná valaki, hogy ez nem is szükséges, elég, ha az adott viszonyokhoz tudunk illeszkedni. Igen, elég egy szürke gazdának. De éppen a mai korban, midőn nem lehet felállított keretek között gazdálkodni, midőn okszerű alatt értjük, a mi megvalósítható, ami jövedelmező, ami nem jár a talajevő zsarolásával, midőn a kereskedelmi áralakulás akár minden öt évben váltottathatja gazdálkodásunk irányát, akkor nagyon szükséges, hogy adandó alkalommal ismereteink tárházából elővegyük azt, ami éppen időszerű, célra vezető.

Minél nagyobb szervezetet nyer a gazdatiszti kar, annál inkább lehet kiválóbb gazdákat képezni, mert a különféle viszonyok megismerése után mindenki oly alkalmazást nyerhet, mely hajlamának, egyéniségének legjobban megfelel.

*

A gazdasági üzemek belterjessége is egy ok, hogy a mi pályánkon az egyéniségek igazságosan nem érvényesülnek. Sok belterjes uradalomban megvan, hogy a gazdaság vezetése az intézőn kívül legalább egy segédtszti közreműködését is feltételezi, s így ha csak nincs a tisztikarban 100%-os halandóság, éppen a legérdemesebb munkások unják meg a hosszú várakozást s keresnek más foglalkozást, avagy ha mégis kitartottak, elkeseredett életfilozófiával kezdik meg működésüket, a mi a gazdálkodás javára nem válhat. Ez okozza azután az olyan kitöréseket, midőn egy idős segédtszti villámláskor emigy káromkodott: »Üss, üss, Uram és mindenütt egy intézőt!« Ha pedig bizonyos korpótlékszerű díjazást hoznának be, ugy esetleg két kezelőtisztit fizetés is terhelhetné ugyanazt a gazdaságot, csak azért, mert egy életerős ember még idős korában is kellő tevékenységet tud kifejteni.

Ha a felhozott három indokot vizsgáljuk, mindegyike arra enged következtetni, hogy a termelés szervezésével a gazdatiszti kérdés könnyű és egyszerű megoldást nyerhetne, távol minden törvényes intézkedésről, vagy egyéb befolyástól.

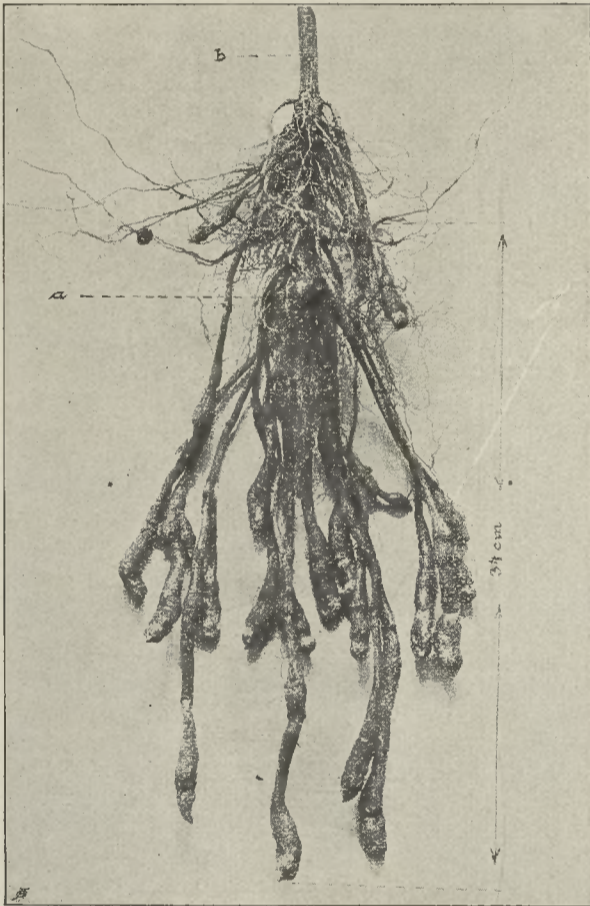
*

A cselédkérdés, az állandó cselédség biztosítása is beleilleszthető témánk keretébe. A cselédség mozgolódásának oka legtöbbször a munkaadón kívül áll, magában a cselédben rejlik, ki nem azért mozgolódik, mert megélhetési viszonyainak elégtelensége, vagy a rossz bánásmód készíti erre, hanem mert beléje nevelődött az a tudat, hogy ha itt nem kellek, majd alkalmaznak másutt. Ha a szociális viszonyok továbbra is így fejlődnek, oda jutunk, hogy nem a gazda fogadja, vagy marasztalja cselédeit, hanem majd a cseléd határozza meg, hogy én itt, vagy amott szolgálok s a rendszerető gazdának majd türelmesen végig kell néznie, hogy akad-e cselédje, illetve létezik-e még olyan, a ki a rend ellen nem opponál. Másként alakulna azonban a helyzet, ha nemcsak a gazdaságok lennének egymással szoros kapcsolatban, pl. egy uradalom keretén belül, hanem az uradalmak is egy szerves egészet alkotnának. Ez esetben nem mozgolódna minden ok nélkül a cselédség, mert tudná, hogy ha egyszer véglegesen ki lenne zárva az egyesített uradalmakból, messze vidékre vándorolhatna, avagy megélhetése érdekében más életmódot kellene folytatnia. Természetesen az uradalmak eme egyesülése csak ugy hathatna előnyösen és átalakítóan szociális viszonyainkra, ha az

igazságos bánásmódra nagy súly lenne fektetve, a mi végredményben nem azt létesítené, hogy most már akármilyen munkát fogadjunk el, különben egy általános cselédsztrájk-tól kell majd tartanunk, hanem hogy legyünk szigorúak, de ott, a hol kenyértörésre kerül a sor, idejekorán gondoljunk arra, hogy ítékezésünk ne csak egyéni, hanem emberi szempontból is helyeselhető legyen. Így azután talán nem kellene napról-napra arra ébrednünk, hogy cselédviszonyaink rosszabbodnak.

Habár a rosszabbodó cselédviszonyok is elég súlylyal nehezedenek, a mezőgazdasági munkásokéval még sem vetekednek. Mikor kényesebb munkának elvégzéséről van szó, kissé megkönnyebbülten gondolunk arra, hogy a cselédségben mégis többet bízhatunk, tehát azokkal végeztetjük. Hogy azonban hovatovább mindig rosszabbodó munkásnéppel lesz dolgunk, ezt nagyrészt már magunknak köszönhetjük.

A viszonyok általános rosszabbodását előidéző első ok a munkásoknak szerződésében idegen vidékre rejlett. Ott, a hol a munkások követelődéseit már nem tudták kielégíteni, más vidékről hozattak munkásokat, melyek utazási költségük s ünnepnapokkor való élelmezésük daczára olcsóbbaknak s

126-ik ábra. Helianthus salsifis gyökérzete.

egységessé formálódna, ugy a gazdatiszti kar is mintegy köztisztviselői számba menne s nemcsak béresei előtt imponálna, hanem a társadalomban is közbecsülésben részesülne.

A tanintézeteknek gazdasági akadémiákká fejlesztése már kezdeményező lépés volt e téren, czélja azonban egész más volt, nevezetesen a szakképzettség nagyobb mérvű előmozdítása, emelése, mert a magasabb intelligenciákkal bíró gazdanemzedék jobb megfigyeléseket, helyesebb következtetéseket tehet, de éppen a mi pályánkon nem jelent még teljes szakképzettséget. Onnan kikerülve, még sokat kell tanulni, látni, tapasztalni, hogy valaki magát jó gazdának mondhassa. A helyes növénytermesztési, állattenyésztési és üzleti elvekkel a maguk valóságában csak künn az életben lehet megismerni. Azonban e téren nem mindenki elég szerencsés.

Sok esetben megtörténik, hogy a kezdő gazda kisebb uradalomba jut. A gazdálkodás ott pl. inkább a normálisnak nevezhető átlag alatt, semmint fölötte van. Megtanulja, hogy mindent az ott kapott szemüvegen keresztül nézzen, ha sárga az, mindent sárgának, ha zöld az, mindent zöldnek tanul megismerni. Végeredményben pedig a modern elvekhez, kívánalmakhoz nem tud hozzáilleszkedni, mert

127-ik ábra. Helianthus salsifis leveles szára.

jobbakkak bizonyultak, mint a helybeliek. Idáig rendben volna. Csakhogy ezen munkásokat szerződötték onnan, a honnan éppen megkaphatták, nem tekintve, hogy a vidék növénytermesztése nyújt nekik megélhetést, avagy sem. Megtörtént azután, hogy míg az idegenbe szerződött munkások ott szívták magukba a szociális eszméket, addig az ott-honiaknak az értékük is növekedett, kifejlődven a konkurrenzia, a községetől távolabb eső gazdaságok kocsikat küldöttek naponta, s hajnalonkint az u. n. emberpiaczokon megkezdődött a licitáció, először a napszámra fölfelé, azután a munkateljesítés idejére lefelé. Ha pedig valamelyik gazda nem győzte pénzzel, vagy a kialudott időnél tovább tartotta ott munkásait, szépen elnézhette, hogy répája miként növekszik egyzetlenül, kapálatlanul. Okolhatjuk-e ezután egyedül a munkásnépet?

Ezen licitációkban legnagyobb sikerrel a bérgazdaságok vezettek. Hogy miért, azt könnyen megérthető. A répatermesztő bérgazdaságok azok, melyek magas bérösszeg fizetése által megvásárolták a szabad jobban mondva rablógazdálkodás jogát, csodálhatjuk-e, hogy magasabb napszámbeceket fizethettek. Azzal pedig, hogy mivé válik üzérkedésük, miatt a munkásnemzedék, nem sokat törőd-

tek. Ha kizsarták a földet, ha megmételtyezték a munkásnépet, felszedték sátorfájukat, s más vidéket boldogítottak. Elmenetelük azonban nem állította helyre az egyensúlyt. A munkásnép nem tudja megérteni, miért fizetnek oly vidékeken magasabb napszám-bért, hol kevés a munkás és azok is csak az év bizonyos szakában dolgozhatnak, nem pedig a tél végeztétől újbóli beállításig. Hogy ez a megélhetési minimummal van összefüggésben, ők arra nem gondolhattak, csak azt tudták, hogy mivel idegen vidéken többet fizettek, hazájukban ugyanazt követelték.

Ha a viszonyok javulását akarjuk, ezt újból csak tervszerű egyöntetűséggel tehetjük, megszüntetvén azon okokat, melyek azt előidézték. Ebből azonban nem az következik, hogy csak a helybeli munkásokra szoruljunk, hanem hogy a munkáskicserélés ne történjen az egyes vidékek között kölcsönösen, hanem lehetőleg maradjon meg bizonyos körzetekben s a belterjesebb gazdálkodásra való áttérés azon vidéken lesz első sorban indokolt, mely elegendő munkáskézrel rendelkezik. Az uradalmak egyöntetű eljárásának eszméje tehát újból felvetődik.

Összegezvén a mondottakat, talán sikerült rámutatnom, hogy a többtermelés és mezőgazdaságunk szervezése között elég sok okozati összefüggés található s hogy habár az uradalmak egységes összpontosítását ajánlanám, azért még sem kellene az amerikai petroleum-, vasut-, szén- stb. királyokhoz hasonlóan egy gazdakirályra gondolnunk, hanem egy oly szervezetet képelnünk, hol termelő és fogyasztó, birtokos és munkásnép egyaránt nyerne s hazánk mezőgazdasága egy oly magas fokot állna, mely nemcsak a jólétet emelné, hanem amelynek csodájára járnának még azok is, akik áldatlan politikai viszonyaink miatt Magyarország létezését még csak hírből sem ismerik.

A Helianthus salsifis.

Ezen takarmánynövényt, melyet f. évi 38. lapszámunkban Szilávik Nándor munkatársunk oly részletesen leírt, most batorkodunk képben is bemutatni, hogy annak gazdag gyökérzetét és buja szárát ábrázolva is lásák t. olvasóink.

A takarmányrépa műtrágyázásáról.

Irta: Jancsó Béla.

A takarmányrépát rendszerint istállótrágyába szokták vetni, vagy esetleg friss törésbe, ha annak talaja már megszeliült. Éppen ezen körülmény miatt a takarmányrépa műtrágyázására még azon uradalmak sem szoktak gondolni, amelyek különben a kalászosok és a cukorrépa alá már rendszeresen használnak műtrágyát. Általában az a nézet az uralkodó, hogy a takarmányrépa csak a buja, frissen istállótrágyázott földet szereti. A műtrágyát éppen emiatt meg sem hálálja. Már pedig ez nem minden körülmények között igaz. Legalább az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomásnak több éven át folytatott kísérletei éppen azt bizonyítják, hogy egyrészt a friss istállótrágyába került takarmányrépa is meghálálja a szuperfoszfátot, másrészt a csak műtrágyázott talajon is képes a takarmányrépa jövedelmezően nagy termést adni. Az állomás a kísérleteket négy éven át és pedig 1902-ben és 1903-ban, továbbá 1909-ben és 1910-ben végezte az ország legkülönbözőbb részein, több mint 100 uradalomban és gazdaságban.

A kísérletek célja két kérdésnek a megvilágítása volt. Az első kérdés arra vonatkozott, hogy képes-e a takarmányrépa a szuperfoszfátot akkor is meghálálni, ha frissen istállótrágyázott földre kerül, a második kérdés pedig az volt, hogy a nem friss istállótrágyába vetett takarmányrépa a szuperfoszfáton kívül a chilisalétromot is jövedelmezően tudja-e felhasználni. E két kérdéshez csatlakozott annak a körülménynek a megvilágítása is, hogy kötött talajon, azaz agyagon és vályogon takarmányrépa alá sikerrel alkalmazható-e a káli trágya. Tudjuk ugyanis, hogy a káli-

trágyázást a tőzeg és sovány homoktalajok nagyon meghálálják, míg az agyag és vályog talajokon rendszerint alig van hatása.

A kísérletek eredménye részletesen megjelent a »Kísérletügyi Közlemények« 1904 évi és a folyó évi évfolyamának I. füzetében. Éppen ezért jelenleg csak röviden szándékozom ismertetni a kísérletek összefoglalt eredményét, a számadatok nélkül, mely szerint a műtrágyák használata a takarmányrépa termesztésénél is figyelembe jöhet.

1. A műtrágyák intenzívebb használata a takarmányrépánál is figyelembe jöhet, mert bár általában a takarmányrépa az istállótrágyát hálálja meg a legjobban, mégis a friss istállótrágyába vetett takarmányrépánál is természetfokozóan hathat a foszforsav és esetleg a káli-foszfát trágyázás is. Nem friss istállótrágyába vetett és nitrogénben nem gazdag talajon azonkívül a chilisalétrom is nagy mértékben érvényesülni szokott.

2. A kálitrágyának takarmányrépánál nemcsak káliban szegény homokon és tőzegen van hatása, hanem káliban gazdagnak is, mert vályog és agyagtalajon is szokott természetfokozó hatása lenni. Amiért a foszforsav- és nitrogéntrágyán kívül a takarmányrépánál még kötött talajon is érdemes a kálitrágyát kipróbálni.

3. A műtrágya csak trágyát nem igénylő, gazdag talajon nem juthat érvényre, vagy trágyára szoruló talajon akkor nem érvényesülhet, ha kedvezőtlen külső körülmények (a talaj rossz megmunkálása, elkésett vagy másodszori vetés, kedvezőtlen időjárás, betegség, vagy rovarkár stb.) a répa normális fejlődését megakadályozják. Minden oly körülmény, a talaj soványságától eltekintve, amely csekély termést idéz elő, egyben oka annak is, hogy a műtrágya hatása ne érvényesülhessen.

A gyakorlatban legjobban bevált műtrágya mennyiségek a kísérletben kipróbált műtrágyákból a következők:

A szuperfoszfátból kat. holdanként 150—200 kg, a nagyobb mennyiség alkalmazása mellett nagyobb utóhatás szokott lenni. A chilisalétromból minél soványabb a talaj és minél messzebb esik a répa az istállótrágyától, annál több szórando ki kat. holdanként 40 kg.-tól kezdve 100 kg.-ig is, amit természetesen minden egyes gazdának magának kell kipróbálni. A 40%-os kálisóból pedig kat. holdanként 50—100 kg.-mal legcélszerűbb kísérletezni.

A chilisalétrom közvetlenül a vetés előtt szórando ki, míg a kálitrágyát a tél folyamán vagy kitavasodáskor kell kiszórni. A szuperfoszfát kiszórásának idejére nézve nagyon eltérő tapasztalatokra tetek szert a gazdák, míg ugyanis egyesek legjobbnak találták a szuperfoszfátot ősszel az őszi szántásra szórni, addig mások a tavaszi elszórás mellett értek el jobb eredményt. Viszont vannak olyan gazdák is, akik legjobbnak tartják az adandó szuperfoszfát mennyiségének felét ősszel, felét

pedig tavasszal kiszórni. Éppen ezen ellentétes tapasztalatok miatt nem lehet előírni a legmegfelelőbb időt, ezt csakis minden gazda a saját kísérletei alapján állapíthatja meg.

Megközelíthetjük-e a nyugati államok buzatermés átlagát?

Irta: Surányi I.

A Gazdasági Lapok folyó évi 33. számában ugyanezen címmel egy cikk jelent meg, a mely azon eredményeket regisztrálja, melyek a kecskeméti földmivessiskola gazdaságában a jobb talajelőkészítés, helyes forgóbeosztás, vetőmagkezelés és trágyázás segítségével értek el, részletesen foglalkozva ezen tényezőknek a buzatermés nagyságára való befolyásával. Ámbár a cikk az elért eredmények előtárásával a gazdát meggyőzheti arról, hogy a buzaterméseket az okszerű gazdálkodás által megkívánt feltételek betartásával lehet és aránylag könnyűszerrel fokozni, mégis adós marad azzal a válaszzal, hogy ilyenformán a mezőgazdasági kultúra fokozatos fejlődésével tényleg elérhetjük vagy megközelíthetjük-e a nyugati államok, első sorban Németország buzatermés átlagait, a mely a mi 6—7 q között ingadozó átlagunkkal szemben 11.5 q szokott kitenni.

Mindenekelőtt tisztában kell lenni avval, hogy 11 q körüli átlagok nálunk sem éppen nagyon ritkák, intenzíven kezelt nagyobb uradalmakban ekkora terméseket hosszú évek átlagában már több helyen elértek s így a látszat szerint csak általános áttérésen az intenzivitásra fordul meg az, hogy ekkora terméseket országos átlagban érjünk el. A valóságban azonban ez sohasem lesz lehetséges, a minek hazánk speciális klimatikus viszonyai az okai.

A mi éghajlati viszonyaink ugyanis rendkívül szélsőségesek, ingadozók, a mi az intenzíven kezelt nagy uradalmak terméseiben is igen nagy ingadozásokat hoz létre úgy, hogy néha egyik év 6—7 q.-as termésével szemben a másikkal 16—17 q.-as termésé áll elő. Ekkora ingadozások Németország egyenletes klímája mellett teljesen szokatlanok, egy-egy gazdaság termésátlagai meglepően kiegyenlítetttek, ebben a tekintetben csak az egyes gazdaságok vagy vidékek között áll fenn lényegesebb különbség.

A másik akadályozó tényező Németország átlagainak megközelítésében az, hogy éppen klimatikus viszonyainknál fogva nem termelhetjük azokat a buzafeleségeket, melyek hazai buzáknál jóval bőtermőbbek, erős szalmájuknál fogva a rozsdásodásnak és megdőlésnek jobban ellenállanak és sokkal nagyobb átlagterméseket adnak. Előfordult ugyan nálunk is már, hogy egyes gazdaságok a bőtermőbb nyugati buzákkal kísérletezve, kedvező körülmények között igen tekintélyes eredményeket értek el, azonban ezt csak kivételnek tekintethetjük, mert nálunk a nyugati buzák termelése csak a legritkábban sikerül. A nyugati buza nem állja a mi kemény, szigorú teleinket, gyakran megritkul, kifagy, késői érése miatt legtöbb esetben megszorul, tehát éppen a mi első sorban buzatermelő vidékeinkre, a Nagy-Alföldre nem való.

A buzatermések átlagának fokozása tehát csak részben lesz lehetséges az okszerű gazdálkodásra való áttéréssel, de hogy ez lehetséges, példát szolgáltatnak az intenzíven gazdálkodó nagyobb hazai uradalmak, melyeknek termésátlagai sokkal magasabbak, az őket környező egyforma klimatikus viszonyok között levő más, főleg kis gazdaságokéval, a mire nézve különben Németországban is teljesen hasonló a helyzet. Ott is vannak egyes vidékek, uradalmak, melyek a kedvező viszonyok által támogatott intenzív kultúrával elért 19—20 q.-ás átlagtermésekkel dicsekedhetnek. De e téren feltétlenül számolni kell a gazda hatalmán kívül álló körülményekkel, a melyeken változtatni nem lehet, s a melyekkel számolva meg kell elégednünk avval, hogy kitűnő, minden más ország termékét minőségben átlag jóval felülmuló buzát mondhatunk magunkénak, de a melynek terméshezama csak mérsékelt, a külső körülmények által korlátozottan lesz mindig fokozható.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

»»»» budapesti »»»»

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Aruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

Talajelőkészítés őszi buza alá.

Irta: Fehér Zoltán.

Őszi buzát szoktunk vetni rendszerint trágyás takarmánynövény után, és pedig többnyire zabosbükönnyt követi ezen őszi kalászos. Ez esetben a rendes talajelőkészítés következőleg történik: Mindjárt a keverék takarmány lekerülte után, meg sem várva, hogy a boglyákat lehordják a tábláról, hanem amint a petrenczék már sorba vannak rakva, azonnal buktassunk tarlót több vasu sekélyen járó ekével vagy még jobban s gyorsabban czélt érünk, ha e műveletet a tárcsás boronának elnevezett eszközzel végezzük. Természetesen amint a petrenczék lekerültek a földről, ezek helyét is tárcsázni, illetve buktatni kell. A buktatott tarlót azonnal jól boronáljuk meg sűrűfogu vasboronával.

E talajmunkálatokat az alábbiakban indoklom:

A sekélyen hántolt tarló ezen elaprózott felső vékony rétege az alatta levő már megtömődött talajban előállott s működésben levő hajcsőveséget megszakitván, nem engedi, hogy az alsó talajrétegben ez ideig raktározott nedvesség a felszínre kerülve elpárologjon, hanem az csak is a hántolt réteget juthat s így a vetendő buza részére továbbra is fentartatik. A lebuktatott réteg mintegy védőkőpönyeg óvja a talaj alantabb rekvő részeit a kiszáradástól, amennyiben azt nem engedi a pörkölő napsugarak és a szárító szelek behatásának kitenni. Így azután kellő nyirkosság s porhanyósság marad a talaj, úgy, hogy a következő talajmunkálatoknak igazán eszményi halmazállapotban levő földdel lesz dolguk. De még több előnye is van ám a buktatásnak, ilyen például az is, hogy a hullámos vagy lejtős terepen, hegyoldalakon, dombtetőkön vagy egyébként nem sík területeken a sebesebb csapadékok, záporosók, zivatarok stb. sem fognak akadály nélkül lefutni a mélyedésekbe, nem képeznek kisebb-nagyobb vízmosságokat, mert az ég csatornáiból lehulló vizet mint egy szivacs magába szívja a hántolt tarló laza tömege s így annak ugyszólván minden cseppje földünk gazdagítására, termékenyebbé tételére szolgál. További előnye a tarló sekély lefordításának, hogy a tarlómaradványok a zabosbükönny gyökerei, tövei, alsó szárrészei ily módon letakarva vagy pedig talajjal keverve jobban, tökéletesebben és gyorsabban elkorhadnak, mintha nem buktattuk volna a tarlót; e korhaddal pedig a talajnak korhany (humus) tartalma gyarapodik s egyben lazasága is fokozódik. Továbbá nem szabad elfelejteni, hogy a legsűrűbb s legtisztább zabosbükönny sem teljesen gyommentes, mert nagyon is igaz azon régi példaszó, hogy a gyom a földnek édes gyermeke, a gabona, az csak mostoha. Tudnivaló dolog, miszerint a gaz vagy gyomnövények többnyire már magba is mennek mikorra a zabosbükönny lekerült a tábláról s így nagyon is valószínű, hogy egyik-másiknak, így nagyon is valószínű, hogy egyik-másiknak, ha nem is teljesen érett, de már csiraképes magja kiperegve a tarló közé hull; ezen magvak a tarlótáncsolyán be lesznek sekélyen temetve s a boronálás folytán a talajfelületet el lesz aprózva, úgy, hogy kikelésük a legkisebb csapadék után azonnal megtörténik, mit igazol az az tény, hogy a buktatás után 1—2 hét mulva már is zölddel az ilyen tábla. Ha már most a

További talajmunkálat a buzavetés előtt az ugynevezett keverő szántás, melyet akkor foganatosítunk, midőn a buktatott tarló beérte, azaz a talaj az időjárás különféle hatásai folytán omlóssá vált, a tarló maradványok meglehetősen elkorhadtak és a gyomnövények kiszáradtak. Rendes időjárás mellett ez mintegy 4 hét lefolyása után szokott megtörténni, tehát hogyha július elején beontottuk a bükönnyös tarlóját, ezen hó végén vagy legkésőbb augusztus elején már a mélyebb forgató szántást vagy ugarolást kell végeznünk. 7—8" mély barázdákat húzva ekéinkkel. Amint egy kicsit megpirkad a szántás felszíne, azonnal jó apróra fogasoljuk meg vasboronával a talaj felületét, ezzel a talajrétegeknek tökéletesebb keveredése jön létre, de egyben a felsőréz simábbá, apróbb részletekből állóvá lesz, azaz porhanyul s a rendesen ilyenkor már megjönni szokott őszi esők befogadására tökéletesebben képesítetik. A netalán még a talaj között még az előbbi (talán tökéletlenebb

munkát kapott) időkből maradt gyommagvak az apróreczés felületű boronált laza talajban kikelhetnek hamarosan s a mint zöld színük elárulja létezésüket, egy erős boronálással tönkre lehet őket silányítani, mert a vasfogak kitépik őket s gyökérzetük a még mindig forró napsugártól gyorsan kiszáradva, további tenyésztésre alkalmatlanná válnak. Nem ajánlhatom eléggé, hogy úgy a tarlósántást, mint a keverőszántást is minden 10—14 napban egyszer megfogasolni (boronálni) el ne mulasszák gazdatársaim, mert ezen kevés idő s csekély fáradság és költségbe kerülő munkával a talaj gazmentességét igen hatékonyan mozdíthatjuk elő, csak arra ügyeljünk, hogy a boronálás száraz időben történjék mindig, mert ilyenkor tökéletesebb a kikelt gyomfélék kitépése, teljesebb a talaj porhanyítása és keverése, de meg a gaz kiszáradása is biztosabb. Ellenben a nyirkos talajból nem jön ki a gaz mind, nem is szárad el gyökere, hanem újból kihajt s a talaj sem porhanyul, ellenkezőleg összeáll, elmázolódik, rögös, roszszul művelhetővé válik. Különböznek ezek oly elemi dolgok, miket felesleges is gyakorlati gazdának hővebben magyarázni.

Mikor a vetés ideje közeledik, egy pár nappal a buzamagvak földbe tétele előtt, vagy közvetlenül a vetés megkezdése előtt, végezzük a 3. talajműveletet, az ugynevezett vetőszántást, mely azonban soha se legyen oly mély mint a 2., hanem ha az 7—8" volt, akkor az 5—6" legyen csak. Mert így a lebuktatott tarló s gyommaradványok, melyek esetleg nem korhadtak el teljesen, nem kerülnek a talajfelszínre s azon talajréteg, mely a mult termésidény alatt ugyanis felül volt s növényzet által leginkább igénybe vétetett, a buza által nem lesz ismét mindjárt felhasználva, hanem bizonyos ideig, míg a gabona gyökerei 7—8"-ra lehatolnak, pihenni fog s tápsói feloldódnak s a növényzet által felvehető állapotba jutnak. Szóval a buza magva ki nem zsarolt talajba jut, hol hamar csirázásnak indulhat, mert arra megvan a kellő feltétel, a porhanyó réteg s megfelelő nyirkossági állapot. Végül vetés után a talajfelületet újból meg kell boronálni, hogy a netán fennmaradt magvak betakarassanak s a már földbe kerültek eltemetése teljesebb legyen, az esetleg mégis még meglevő hantok kissé elapróztassanak és a talaj felső rétege egyenletesen reczés legyen, mely a csapadékok befogadására a legmegfelelőbb s kivált a hó megmaradására nagyon jó, de apró rovátkái a hideg téli szelek ellen is némi védelmet nyújtanak a gyenge buzapalántáknak.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az új adótörvények. A jövő év elején életbelépő új adótörvényeknek magyarázatos kiadását önálló füzetekben bocsátja közre a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége. A csinos formában kiállított füzetekben megjelent eddig a *Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója* és *Tőkekamat- és járadékadó*, a többi adónemek folytatólagosan kerülnek közre. Mind a két füzetet dr. *Berényi Pál* ügyvéd, a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségének igazgatója állította össze és közreadta benők a végrehajtási utasításokat és nyomtatványmintákat. A kiadványok főleg a pénzüntézetek érdekeire vannak különös tekintettel, de hasznos szolgáltatásokat fognak tenni a részvénytársasági formában működő ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági vállalatoknak is. A füzetek a Wodianer F. és Fiai (IV., Sarkantyus-u. 3.) kiadásában jelentek meg és füzetenként 2 K 50 f.-ért ott rendelhetők meg.

A háztartási tanfolyamok ismertetése. Ezt a 18 oldalas füzetet is Grasselli Miklós igazgató állította össze, melyből látjuk, hogy a lefolyt tanévben már 10 ilyen 7 hetes tanfolyam lett tartva, melyen 349 fiatal leányt oktattak ki a háztartás különböző ágában. De megtudjuk azt is, hogy jövőben nem csak a most meglevő 2 berendezés, hanem még 4 szerelvényvel fognak működni a tanerők s így valóban van remény, hogy legalább is 30 helyen lesznek már az idén ily tanfolya-

mok gazdaközönségünk leányai részére megtartva. Adja Isten, hogy minél több jó gazdaszony és gondos családanya váljék a növénydekekből.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Konkolydara-vétel.*

Konkolydara cím alatt kínálnak olcsón valami szürkés port, de félek, hogy sok benne a malompor s ebben a kőpor (mikor az örlőköveket kiverik, azt hiszem, ezt is belekevertek). Mit ér az ilyen hulladék? Mibe kerülne vizsgálata a vegyikísérleti állomáson?

B. B.

Kérdés. *Takarmánytengeri vetése.*

A takarmánykukoricza, vagy mint néhol nevezik, csalamadé, júliustól október végéig szokott némely vidéken a marhaállomány főtápláléka lenni s hogy tulságosan el ne vönüljön, több részletben vetik, de ennek a módszernek az a nagy hátránya, hogy a száraz nyárban vetett szemek egy része ki nem kel s a növény rosszul fejlődik. Nem jobb volna-e egy vagy esetleg két részletben vetni a csalamadét, de többféle fajtaból, melyek fejlődése nem egyforma, t. i. korai és késői fajtákat használni e célra? Mely fajtákat ajánlanak gyakorlati tapasztalataik alapján t. gazdatársaim Aradmegye sík vidékére?

F. T.

Kérdés. *Gyümölcsfák trágyázása*

Kérem e b. lapok hasábjain a feleletek rovatában közölni, mikor legjobb a gyümölcsfákat trágyázni s lehet-e e célra trágyalevet használni s mily higitásban? Ássak-e lyukakat a fák körül, vagy huzassak árkot? Melyik eljárás jobb?

T. A.

Kérdés. *Laktanya-trágya értéke.*

Birtokom egy lovassági laktanyától 6 kilométernyire van, az ut jó és minden időben használható. Kb. 200 ló ganáját és a kaszárnyában összegyülemelő összes hulladékot és szemetet átengednék, ha kötelezem magamat hetenként legalább egyszer elszállítani mindent s a pöczegdrót árnyékszékeket évente kétszer, t. i. ősszel és tavasszal kitakarítani és tartalmukat elhordatnám. Pro forma 200 korona bánatpénzt kellene letennem s évente 10 szekér jó alomszalmát adni (a többi ők szerzik be). Bele mehetek-e ilyen üzletbe?

M. J.

Felelet. *Fekete ugar elmaradásának értéke* című kérdésre.

A kérdés nagyon zavaros. Mert egyszer mult időben, másszor jelen időben beszél. Pl.: «Még az őszi buza elvetését is ő lett volna köteles elvégezni.» A vevő csak magot adott hozzá. És tovább is ilyen formán folytatódik. De azért lássuk, mi az igazság, jogos követelése a vevőnek. Hogy a fekete ugarért kárpótlás illeti meg, ez kézenfekvő tény. Azonban, hogy a fekete ugarnek szánt terület eladó árpával vetette be, azért erre a termésre vagy pénzbeli ellenértékre jogot a vevő nem vindikálhat magának, vagy legalább is nem az egész tiszta jövedelemre, mert hiszen az árpa után vevő még mindig vethet buzát, vagy mint mondja, jövőre tengerit. Vagy ha a mult évben történt, már az idén vetett is tengerit. (Azt nem lehet a kérdésből megállapítani, hogy mult évről, vagy a folyó évről van-e szó?) Noha kalászos után nem szokás újból kalászosot vetni, csupán azért jeleztem, hogy vethet buzát utána, hogy tisztább képet nyerjen a kérdés lényegére. Ugyanis vevő csupán azt a differenciát követelheti eladótól, ami a fekete ugarban termelendő s ha-

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hangtartása csodálatosan jó, azaz nagyon biztonnyul, részletfizetésre is kaphatók. — **Gramofonok** kiváló művészlemezekkel, **hegedűk, fuvolák, harmonikumok** stb. — Számos kifizetés, aranyérmek stb. a jó munkáért. A modern szertakaráo pedál, acélszerkezetek stb. feltalálója. **Árjegyzéket kívánatrangyen küld**

Mogyoróssy Gyula
kir. szab. hangszergyár, Budapest, VIII., Rakóczi-ut 71.

tározottan nagyobb termést biztosító mennyiségben mutatkozik a tarlóba vetettel szemben, mely utóbbi már nem készíthető el olyan kifogástalanul és nincs ideje baktérium-képzésre, tehát tápanyag képződésre. No meg jogosan illeti vevőt az elmaradt szántás költsége is. Szerény nézetem szerint azonban elég kétszeri szántás is, mert 3-szor nemcsak felesleges, de határozottan káros is szántani, mert egyszeri szántással ugyanazt érem el, amit 3-szorival, vagy többet. Tény, hogy egyszeri szántás esetén egyéb kezelés szükséges, ami, mert többször ismétlődik, föler még egy szántással. Ezért jeleztem kétszeri szántás költségének a követelését jogosnak. A fekete ugar és a tarló szántásba vetett buza termése közötti differencia 20—30 %-ot is elérhet, sőt meg is haladhatja. Ha tehát a vitális területen 9—10 q buza terem fekete ugarban, akkor vevő 250—300 kg. termés-különbözetre tarthat jogos igényt és kétszeri szántásért 8—10 koronára kat. holdanként. Vagyis együttes kártérítési követelése pénzértékben 60—70 korona holdanként. Ha több szokott lenni a termés, többet, ha kevesebb, kevesebbet lehet a kulcs szerint megállapítani. Helyesebben a szántásért külön díjat felszámítani nem is egészen méltányos, mert a jobb munka jutalma megtérül a kimutatott differenciális magasabb termésben. Tehát tulajdonkép egy rókáról két bór kivántatik ilyenformán, de azért per utján ezt is megnyerné.

Szücs János.

Felelet. *Tengerimorzsolás költsége* című kérdésre.

Ha részért morzsoljuk a tengerit, 7—8 %-ért el lehet és el szokták vállalni. Ilyenformán, ha a tengeri árat 16 koronában állapítjuk meg, egy mázsa morzsolási költsége 64 fillérbe kerül. Ha pedig napszámosokkal, kézi morzsolóval végezzük ezt a munkát, amidőn 3—4 erős ember szükséges hozzá, akkor naponta 12—15 q lehet végezni, lemorzsolni. Azonban kézi morzsolóval a tengerit tisztán nem lehet lemorzsolni s így még szükséges 2—3 leány, vagy gyerek napszámos is a csutkák végéről a tengerit lemorzsolni kézzel. Ha tehát a férfinapszám 1:20—1:30 K, ahogy kérdéstevő állítja és a gyereknapozás 1 K, akkor 12 q eredmény mellett körülbelül annyiba jönne a kézimorzsolás is, mint a gőzgéppel, vagyis részért. Ám nem igen hihető, hogy erre a munkára ilyen olcsón lehetne napszámost kapni s így mondjuk 2 koronás napszám mellett már a kézi morzsolás lenne drágább.

Szücs János.

Felelet. *Góré vassodronyháló-oldalfalakkal léczezés helyett* című kérdésre.

A kérdéses dolog, hogy falécz helyett vassodronyt alkalmazunk-e a tengeri-górék építésénél, illetve oldalfalaira, nem lehetetlen. Azonban az oszlopokat sűrűbbre kellene beállítani. Vagyis míg eddig 2 méter távolság is megfelelt és megfelelő sodronynak minden méterre kellene az oszlopot beállítani és kereszt gerendák is szükségesek lesznek minden méter magasságban, mert másként a sodronyt a tengeri kinyomná. Így is a legvastagabb sodrony volna e célra alkalmazandó. Ez eddig tehát rendben volna. Más kérdés azonban az, hogy a vassodrony mint jó hővezető, nem fog-e a tengerinek ártani? Nem penészesedik-e meg? Mert hidegben hirtelen és nagyon lehül, melegben pedig ugyanabban az arányban melegszik fel. Már pedig mi sem ártalmasabb a terményekre, mint a folytonos hőváltozás, mely nedvességet, párat idéz elő, amit a tengeri magába szív és romlását idézi elő. Célszerűbb lenne tehát fenyőléczet alkalmazni közvetlen a tengeri mellett és kívül tenni sűrű drótfonást a verebek kártétele ellen.

Szücs János.

Felelet. *Diófa nemesítés* című kérdésre.

A diófát első sorban magról szokták nevelni, amelyet előzetes rétegzés után a teljesen előkészített állandó helyére eldugdosnak. A vetéshez természetesen a legjobb minőségű, legégszesebb és nehéz sulyu legszebb szemű diókat szokták kiválogatni. Nálunk több olyan kiváló fajta dió terem, amely minőség tekintetében elsőrendű. Ilyenek p. o. *sebeshelyi óriás*, *sebeshelyi nagy hosszú* és a *nagy gömbölyű sima héju*. A francia diók közül a *Gautheron*, *Mon-*

streuse, *St. Jean* diókon kívül a legkedveltebbek a *Magette*, *Franquette* és *Chaberte*.

Az ugynevezett óriás lószemű dió nagysága daczára sem ajánlatos, mert meg nem felelő helyen a szemei, illetve magva összeasszik, összezsugorodik.

A francziák oltani szokták a diót. Alanyul minden magról nevelt fajta csemetét lehet használni. Oltási módok a *kéreg alá oltás*, (kéreg és faköze), *hasítékba oltás a gyökérnyakba*, *ékoltás kettéhasított csucs rügybe*.

Az oltásokat a szabadban április, májusban végzik, korábban üvegházban lehet az oltást végezni február, márciusban. A legsikeresebb az ablaktalás, a melyet a szabadban végeznek. A sikeres oltáshoz nagy ügyesség szükséges.

A dióról és nemesítéséről részletesebb ismertetést talál a *Kertészeti Lapok* 1908. évi folyamában (áprilisi szám) 96—102., 4 tábla rajzzal és a *Gyümölcskertész* ez idei számában. Ez utóbbi helyen a francziaországi diótermelési viszonyok vannak ismertetve.

Kardos Árpád.

A diófát nem szokták nemesíteni, mivel az magról nevelve is nemes gyümölcsöt terem s a nemesítés nehéz és csak igen kis százalék fogamzik meg. A magról nevelt gyümölcsfa az elvetett dióhoz többé-kevésbé hasonló gyümölcsöt terem, a kereszteződés lehetősége folytán azonban kaphatunk új fajtákat is. A magról nevelt diófa sokkal hosszabb életű és sokkal ellenállóbb s így a nemesítéssel nem érdemes vesződni.

Balogh Bálint.

HIREK.

Időjárás Jásznagykun-Szolnok megyében szeptember 25-éig. Időjárásunk szeptember hó 2-ika óta semmit sem változott. Akár emelkedik a légsulymérő akár süljed, mindenképen esik az eső annyira, hogy egy hét óta a talaj tulnedvessége miatt szántani sem lehet, annál kevésbé vetni. A tul ellágyult felszántott föld csupa hasáb, hogy ezt vetés alá meglehetően kellőleg művelni, nagyon kérdéses, pedig takarmányozsna már régen, őszi árpának is már el kellett volna vetve lenni, de erről mostanában köztött földeken szó sem lehet. Csak a homok művelhető meg kellőleg, sőt ez még szereti is a mostani tulnedves időjárást. A lekaszált termények is hetek óta a földjén rohadnak nem lehet a földre se menni, mert a szekér belesüljed a talajba így még zsombolyám sem lehet. Az árt ezeken az áradásnak kitett területeken levő kaszálókat, az azon levő veteményeket is elöntötte a Tisza és Körös árja, a mit csekély részben lekaszálya kőhordani lehetett is, az is rendben rohad. Tengerit is kellene törni, de a földnek tájékan sem lehet lenni. Ez is valószínűleg tönkre megy. Szőlőtermésről már szó sem lehet, kivált a korábban érő szőlőfajokban, a mit a peronoszpora, szőlőmoly még meghagyott, az most már ez ideig is legnagyobb részben már eddig is tönkre ment, lerohadt, részint lerohadóban van. Legjobban állja még a Kövidinka. Ez az időjárás rendkívül, kiszámíthatatlan károkat okozott a még el nem csépelet asztagokban, a még keresztékben levőket pedig ugyszólván tönkretette és hozzá egyelőre javulás nem is várható.

N.

A bosnyák mezőgazdasági kiállítás. Az első bosnyák mezőgazdasági kiállítás, mely vasárnap nyílt meg, nagy érdeklődést keltett a bosnyák mezőgazdák körében. E siker következtében a kiállítást három nappal meghosszabbították. A látogatók száma naponta meghaladja a háromezretet. A kiállítás keretében rendezett lófuttatás is annyira sikerült, hogy egy újabb versenynappal megtoldották. A haszonállat-díjakat már kiosztották, a kiosztást *Zurunic* dr. osztályfőnök végezte. Csütörtökön a kiállítás területén a szilvatermelők és kereskedők tartottak kongresszust,

melyen a bosnyák szilvatermelés fejlesztésének módját és a kivitel rendszeresítésének kérdését vitatták meg.

A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület minapi ülésében a rimaszombati földműveléssiskolánál létesített alapítványi helyre Buday Jánost vették fel. Ezután titkár indítványára elhatározták, hogy feliratot intéz a földművelésügyi kormányhoz az 1912. VIII. t.-cz. 5. §-ának módosítása érdekében olyan irányban, hogy a gazdasági gépeknél alkalmazott munkások nemcsak baleset, hanem betegség esetére is az országos gazdasági munkás- és cselédségpénztárnál biztosíttassanak, nem pedig a kerületi betegsegélyzőpénztárnál. Kérni fogja egyúttal az egyesület, hogy a két rokonhangzású pénztár hosszú címét megrövidítsék s szabatosan kifejezve, a sok tévedés elkerülése végett, gazdasági munkásbiztosítónak és ipari munkásbiztosítónak nevezzék el. Elfogadta báró Buttler Ervin indítványát is, hogy a gazdasági gépészt a többi cséplőmunkásokkal együtt, egy pénztárnál lehessen bebiztosítani. Kimondotta végül, hogy minden tavasszal tenyészbikavásárt fognak tartani.

A földművelők nyugdíja. Az 1912. évi VIII-ik törvényezikk úgy intézkedett, hogy a gazdák, gazdasági munkások és gazdasági cselédek öregségükre nyugdíjat szerezhessenek. Az új törvény nem tekint arra, hogy a belépni szándékozó fiatalabb, vagy öregebb-e, a belépést mindazoknak, akiknek főkeresete a gazdasági munka, megengedi. Természetesen, aki fiatalabb korban lép be, az nagyobb nyugdíjat biztosít magának. Eddig 7000 tag önként biztosította magát öregségi nyugdíjra.

Gazdasági tudósítók megjutalmazása. A földművelésügyi miniszterium az idén a kiválóan szorgalmas gazdasági szaktudósítók működését nem csak azzal ismerte el, hogy mint eddig köszönetét nyilvánította nekik, hanem az erkölcsi elismerésen kívül még anyagi elismerésben is részesítette őket. Huszonöt elismerő oklevélen és leiratokon kívül ugyanis még 99 tenyészállatot, 18 gazdasági szerszámot, 42 műtárgyat és igen sok a gazdasági szakba vágó könyvet osztatott ki közöttük.

A nép téli gazdasági nevelése. A földművelésügyi miniszterium munkásügyi osztályában serényen folynak a téli gazdasági tanítások, felolvasások, hónapokra terjedő kurzusok, háziipari tanfolyamok és gazdasági megbeszélések előkészítő munkálatai. A jövő hónap derekán a gazdasági egyesületek, gazdakörök és egyéb társulatok buzgalmából nem kevesebb, mint 4000 községben indult meg a mezőgazdasági haladás jegyében való kulturmunka és a gazdasági háziipart 500-nál több községben fogják tanítani.

A Panama-csatorna megnyitása. Az első amerikai hadihajó a Panama-csatornán előreláthatóan 1913 szeptember 15-én fog átkelni, míg kereskedelmi hajók a csatornát 1914 deczembertől kezdve használhatják. Göthals ezredes, a csatorna építője, az építési költségeket most csak 375 millió dollárra becsüli, ami 25 millió dollár megtakarítást jelent.

A petroleumkartell. A petroleumfinomítók kedden Bécsben ülést tartottak, a melyen elhatározták, hogy a finomítók jelenben érvényes megállapodását megszüntetik. A kartell feltámasztására irányuló tárgyalások tehát nem vezettek eredményre.

A Hortobágy hasznosítása. A belügyminiszter jóváhagyta Debreczen városának a Hortobágy hasznosítására és 12.000 hold szántóföldde átalakítására vonatkozó határozatát. A miniszter országos érdekeknek mondja az egész 45.000 hold hasznosítását. A város szakértőket kér annak megállapítására, hogy mely részek hasznosíthatók. A város azonkívül a földművelésügyi miniszteriumnak 1500 holdat halastónak, 1500 holdat öntözőrétnak és legelőnek és a legrosszabb talajból 400

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

holdat tejgazdaságra és tehenészetre, 200 holdat konyhakertészetre és 400 holdat tizholdas mintabéletekre engedte, amelyeknek hasznából 10 százalék Debreczen városát illeti. A beruházási költségek 1.360.000 koronára vannak tervezve, melyből most 500.000 koronát az öntözőcsatornákra fordítanak. Az évi hasznót 108.000 koronára becsülik.

Komlószüret. Zomborból jelentik, hogy a komlószüretet teljesen befejezték. Az esős időjárás nem kedvezett a minőségnek. Ennek dacára a külföldi kereskedők a termés háromnegyed részét, mintegy 9000 métermázsát, megvették. A napokban az árak emelkedésnek indultak, de a múlt hét végén újra árcsökkenés állott be. Az eladott komlóért 120—200 koronát fizettek q-ként.

Nagyobbarányu gyógynövénytermelési kísérletek Kolozsvárott. A kisebb mértékben folytatott kísérletek után a kolozsvári gazdasági akadémia kísérleti gyógynövény-telepe kísérletezéseit legutóbb szélesebb körben indította meg, hogy e hasznos s aránylag elég jövedelmező termelési ág ismereteit kibővítsé. A nagyobb arányú kísérletek közül kísérletezés a benedekfüvel egy negyedhold földön nagyon kedvező eredményre vezetett, amennyiben egy katasztrális holdra átszámítva 474 korona 40 fillér tiszta hasznót adott. Az angyélikával 441 négyzetméter területen folyt termesztési kísérlet. Eredménye egy katasztrális holdra 1845 kilogramm száraz gyökérdrog, amelyet ma 9 fillérral váltanak be kilogrammonként. Kísérletek folytak a gyógynövények tenyészidejének megrövidítésére vonatkozólag, amelyek közül a bürökkel és az ökfarkkóróval pozitív eredményt értek el. Mint új betegséget észlelték a foeniculum officialen a Phoma foeniculina Sacch.-t és a bürkőn a Puccinia bullata Pers. nevű roszdagombát.

Országos szőlő-, gyümölcs- és borkiállítás Szegeden. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg vasárnap délelőtt a szegedi országos szőlő-, gyümölcs- és borkiállítás. Dr. Hampel Antal, a földmivelésügyi miniszter megbízottja, Jablonovszky József és dr. Istvánffy Gyula kíséretében érkezett a kiállítás színhelyére, hol dr. Gerle Imre, a rendező-bizottság elnöke fogadta a vendégeket. Lelkes szavakkal esett a nap jelentőségét. Ezután Bokor Pál elnök intézett beszédet a miniszteri kiküldöthöz. Dr. Hampel Antal ezután megnyitotta a kiállítást, mely kitűnően sikerült. A kiállítás megtekintése után a miniszteri kiküldött és a rendező bizottság átvonult a városháza diszes közgyűlési termébe, ahol megkezdték a kiállítással egyenrangú fontossággal bíró kongresszust. A közgyűlési termet a szőlőgazdák nagy tömege töltötte meg, akik odaadott érdeklődéssel figyelték az előadók utasításait. A kongresszust báró Gerliczy Ferenc nyitotta meg. Dr. Hampel Antal a földmivelésügyi miniszter nevében üdvözölte a jelenvoltagekat és felkérte az első előadót, dr. Istvánffy Gyulát, az ampelológiai intézet igazgatóját, hogy előadását tartsa meg. Az előadó tömör és tartalmas beszédében a pusztító peronoszpóra védekezéséről értekezett. Ezután Jablonovszky József, a m. kir. rovtani állomás igazgatója, kezdte meg előadását a molyvédelem legújabb tapasztalatairól. Az előadó először a külföldi védekezések eredménytelenségét vázolta, majd előadta, hogy a kísérletek beigazolták, hogy az összes nagy reklámmal hirdett molyelleni permetező szerek mind csak a gazda zsebét terhelik, de eredményük nincs. Most még biztos óvszert a molykárók ellen nem tud ajánlani, de az eddigi kísérletek alapján már kijelentheti, hogy a molyveszedelmet legjobban a molyfogó fészkek kirakásával párosult augusztusi takarítással lehet elérni. Jablonovszky József nagy tetszéssel fogadott szakelőadása után Várossy Gyula volt orsz. képviselő kért szót, aki azon a véleményen volt, hogy a molyt pille alakjában lehet hatásosan kipusztítani. Kosztko László izsáki földbirtokos a moly téli áttelezését ismertette a azon nézetének adott kifejezését, hogy a moly nemcsak báb, hanem hernyó és pete alakjában is áttelel. Jablonovszky József a felszólalóknak megmagyarázta a moly egész életét és

meggyőzőleg kimutatta, hogy a szőlómolyt egyedül báb alakjában lehet ezidőszert sikeresen pusztítani. Bokor Pál, a szegedi gazdasági egyesület elnöke, azután határozati javaslatot terjesztett be, hogy a kormányhatóság hivatalos eljárással tegye lehetetlenné azt, hogy a hatástalan, de drága óvszerek hangzatos reklámaival a gazdákat megkárosítsák. Az indítványt a kongresszus egyhangulag elfogadta, mire a miniszteri kiküldött bezárta a kongresszust.

A pécs-baranyai kertész-kiállítás megnyitása. A Pécs-baranyai Kertész-Egyesület rendezte gyümölcsészeti és kertészeti kiállítást diszes közönség jelenlétében most nyitották meg a pécsi jótékony nőegyesület székházában. Buzásy Árpád az egyesület alelnöke ismertetvén a kiállítás célját, Hanny Gyula pápai prelátnak Zichy Gyula gróf püspök és fővédő nevében üdvözölte a megjelenteket s a kiállítást, melynek rendezésében tevékeny részt vett a vármegyei gazdasági egyesület is, megnyitottnak jelentette ki. A nagyarányú kiállítást, melynek erkölcsi és anyagi haszna biztosítottak tekinthető, állandóan nagy közönség látogatja.

Őszi virágvásár. A Magyar Kereskedelmi Kertészek Országos Szövetsége az idén is rendez kiállítással kapcsolatos virágvásárt november 7-étől 12-éig Budapesten az Üllői-uti Iparművészeti Múzeumban. A virágvásáron nemcsak a szokásos kiállításszerű előkészített kiállítási növények, hanem a legjobb és legalkalmasabb szobanövények lesznek nagy számmal kiállítva. Különösen fényesnek ígérkezik a Crysanthemum, a pálmák, valamint a téli virágzó növények csoportja.

Ujítás a gyümölcsértékesítés terén. A szakiskolákban újabban gyümölcsosztályozókat és csomagolókat képeznek ki azzal a rendelkezéssel, hogy őket a termelőknek és kereskedőknek díjtalanul átengedve, módot és alkalmat szolgáltatassanak a gyümölcsstermelő vidékek lakosságának arra, hogy gyakorlati uton sajátítsák el, miként lehet a gyümölcsnek célszerű osztályozása és csomagolása által annak piacképességét fokozni. Az idén 30 ilyen állami közeg áll majd a jelzett cél szolgálatára. Gyümölcsvásárokat Pozsony, Debreczen, Szeged, Temesvár és Székesfehérvárott fognak megtartatni.

A csákvári földmivesiskolában az új tanfolyam folyó évi október hó folyamán megnyitandó lévén, mindazok, kik abbá felvétetni óhajtanak felhivatnak, hogy kérvényeiket október hónapnak 10. napján délelőtt 9 órakor az iskola helyiségeiben személyesen mutassák be. A feltételek megtudhatók az igazgatóságtól Csákvárott (Fejérmegye), vasutállomás Bicske vagy Székesfehérvár.

Helyreigazítás. A Helianthus salsifisról 38. lapszámunkban írott cikkben a gumók árainál tévedés csuszott be, ugyanis a gumók 1000 darabjának ára 35 K; 100 darabé 4 K.

Lapunk mai számához van csatolva a Weber R. Haynau sziléziai es. kir. udvari szállító cég állatfogó eszközökről szóló legújabb árjegyzéke. Gazdag tartalmánál fogva felhívjuk erre t. olvasóink figyelmét.

Felhívjuk a figyelmet Fischer és Társai Nagyenyedi cég nagyterjedelmű fajiskoláira és szőlőoltvány telepeire. Árjegyzékük legújabb kiadása épen most jelent meg.

Betonoszlopok a mezőgazdaságban. Kerítések és egyéb gazdasági építkezéseknél a fa gyorsan korhadó anyagát iparkodtak kiszorítani, de az először megkísérlett vas nem volt alkalmas, mert gyorsan rozsdásodva tönkrement, de mint kerítésoszlop megerősítése a talajban igen nehéz volt. A beton magában szinte nem volt megfelelő, törött s repedezett, azonban a kettő együttvéve mint vasbeton mindkét alkatrész jó tulajdonságait egyesítette, nagyon szilárd és nem törő, nem repedező, nem rozsdásodó, ugyszólván örökös tartóssággal bíró oszlopokat szolgáltat. Különösen kerítés-oszlopokra, kapu- s ajtóoszlopokra nagyon alkalmasak ezen vasbeton készítmények. Újabban Grähn németországi mérnök találmanya vonta magára a közönség figyelmét,

kinek gyártmányai Orkan-beton név alatt szerepelnek. A név azt jelenti, hogy készítményei a legnagyobb orkánnak is ellentállanak. Előnyei: csak egyszer szerzendők be, tartósságuk örökös, javítás nincs. A vas nem rozsdásodik, mert a beton elzárja a levegőtől s a beton nem török s nem repedez, mert összekötődött a vassal. Alig drágább a fánál s elpusztíthatatlan. Ha a szabadalmazott alakmintákat beszerezziük, egyszerű munkásokkal magunk csinálhatjuk meg a kívánt oszlopokat, hisz vasat és cementet mindenütt be lehet szerezni, homok pedig s apró kavics rendelkezésére áll a legtöbb gazdának. Ily modellel (alakminta) 2 munkás 30—40 oszlopot készít egy nap alatt; így házilag előállítva egy öl hosszú oszlop 1—1.20 K-ba kerül. A német gazdasági egyesület múlt évi kiállításán figyelemre méltónak mondta ezen új szabadalmat. Ezen szabadalmazott formák Pils Jenő műszaki irodájában, Wien, Währingerstrasse 33. sz. kaphatók, hol kívánatra bővebb felvilágosítással szolgálnak.

APRÓK.

Alkoholmentes borok. A nikotinmentes szivarok mellé társulnak most az alkoholmentes borok is. Ezt dr. Meissner szerint aként csinálják, hogy a frissen szűrt mustot erősfalu palackokba öntik és tenyérszerű levegőtér hagyása után jól bedugaszolják, a dugót pedig erősen lekötik. Az így ellátott palackokat azután vízfürdőbe fektetik, amelyben a víz 75—78 C. fokra lesz melegítve. A melegítés félórát tart. 78 foknál magasabb hőfokra a vizet fölmelegíteni nem tanácsos, mert a palackokat szétrepednek. A melegítés után a palackokat kivesszük a vízből és kellő lehűtés után szeszszel megnedvesített ruhával és utána száraz ruhával teljesen tisztára törlik. A dugókat ezután szurokkal vagy viasszal huzzák be és ennek utána a palackokat hűvös pinczébe lefektetik. Az így nyert szőlőnedv azonban zavaros és azért a tél folyamán meg kell szűrni. Szűrés után a palackokat újra megtöltik és újra felhevítik vízfürdőben, majd lehűtve és letörülve pinczébe raktározzák. Az ily alkoholmentes bor tulajdonképpen konzervált must, mert erjedése meg lévén akadályozva, szesz nem képződhetik benne. Az ily alkoholmentes bortól persze nem jön meg a dallos jókedv, de hát a temperenzerek szerint ez fölösleges is.

Többszörös körfürész. Az eddigi gőz- vagy motorikus erővel hajtott körfürészek egyetlen fűrészártsával voltak ellátva, úgy hogy egyszeri végighuzásnál csak két darabra vágták a fát vagy deszkát. Aradon mostanában használatba vettek egy újszerű körfürészt, amelynek tengelyén több fűrészártsa van elrendezve, úgy hogy a fát vagy deszkát egyszerre több darabra fűrészeli. A fűrészártsák természetesen közös tengelyen vannak elhelyezve. A körfürész szánja is az új berendezésnek megfelelően van kiképezve.

Néhány területmérték. 1 hektár egyenlő 2780.3 □-övel vagy körülbelül $1\frac{3}{4}$ k. holddal, avagy egy kat. és egy magy. holddal. k. hold egyenlő 57.54 árral (0.575 hektár) vagyis mintegy $\frac{1}{2}$ hektár. Egy negyed hektár = 1 porosz morgennal. Egy kat. hold 1600 □-öl, egy magy. hold 1200 □-öl.

Önműködő palackmosó. A legújabb ilyenmű gép Németországban került forgalomba, ahol igen jól bevált. A palackok tisztítását, töltését, dugaszolását és a szállítókosarakba való rakását a gép automatikusan végzi. Egyetlen ember szükséges a gép kezeléséhez, aki a tisztítandó és töltendő palackokat a gépbe helyezi s minden huszadik palack után egy kosarat is helyez a szállító szalagra, amely a kosarat elszállítja azon helyre, ahol az automata belerakosgatja a bedugaszolt palackokat.

SZESZ.

A szeszüzletben e héten a forgalom nem volt kielégítő és a nagyobb kínálattal szemben kevés zárlat történt miután vevők olcsóbb árakat remélnék.

Elkelt finomított szesz nagyban 212.—212.50 kor., adózatlanul 73.—73.50 koronáig, míg ellenben

vidéki gyárak és a kartel részéről olcsóbb árban voltak ajánlatok főleg későbbi szállításra. Másodkézből is ajánlottak 1-2 kor. olcsóbban.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 56-57 koronán volt ajánlva gyér vételkedv mellett.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről élénk a kínálat és több tétel fix ár an 1-1.50 kor. olcsóbban, jegyzésen alól 2-2.50 kor. kelt kompany szállításra.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 67-68 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	212.—	212.50 K
Finomított szesz adózatlan	73.—	73.50
Élesztőszesz adózva	211.50—	212.00
Élesztőszesz adózatlan		
Nyersszesz adózva	210.00—	210.50
Denaturált szesz	57.00—	57.50

Készáru-tőzsde 1912. szeptember 26-án.

Fajta	100 kilogramm kőspénz ára Budapesten		100 kilogramm kőspénz ára Budapesten	
	Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	22.40
"	76	21.60	80	22.60
"	77	22.—	81	22.20
"	78	22.10	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	22.10
"	76	—	80	22.30
"	77	21.70	81	22.40
"	78	21.90	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.30
"	76	—	80	22.40
"	77	21.80	81	22.50
"	78	22.00	82	—
Bánsági	75	—	79	—
"	76	21.70	80	—
"	77	21.80	81	—
"	78	22.00	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	21.70	80	—
"	77	21.80	81	—
"	78	22.00	82	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)			19.00	19.20
Árpa elsőrendű új középminőségű (új)			18.90	19.00
Árpa elsőrendű másodrendű			18.60	19.30
Köles			—	—
Zab elsőrendű (új)			20.90	21.20
Zab középminőségű (új)			19.70	20.10
Tengeri belföldi új román v. bolgár			19.40	19.50
Repcekeposzta			—	—

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. szept. hó 27-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.)

Felhozatott a szokott községekből 200 szekér réti széna, 65 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 16 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 3 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükkyony stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna I. r. 860-980, réti széna II. r. 660-800, réti széna csomagolása —, muhar 760-960, zsupszalma 420-500, alomszalma 360-420, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükkyony 940-1000, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 600-800, szalmaszecska 480-500
Összes kocsiszám 300. Összes súly 360.000 kilogramm.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1912. szeptember 26. —

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 13 fillérrel, az áprilisi buza 9 fillérrel, az októberi rozs 11 fillérrel, az áprilisi zab 5 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel, a szeptemberi tengeri 13 fillérrel hanyatlott.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 kg. 23.— K, 250 mm. 80 kg. 23.10 K, 1000 mm. 79 kg. 23.30 K, 400 mm. 79 kg. 23.10 K, 500 mm. 79 kg. 23 K, 1000 mm. 79 kg. 22.85 K, 100 mm. 79 kg. 22.60 K, kev., 300 mm. 80 kg. 23.20 K, 1000 mm. 79.3 kg. 23.20 K, 500 mm. 78 kg. 23.20 K, 150 mm. 78.5 kg. 23.— K, 500 mm. 78 kg. 22.80 K, 100 mm. 78 kg. 20.70 K, 200 mm. 78 kg. 20.70 K, 100 mm. 78 kg. 20.70 K, 100 mm. 78 kg. 22.70 K, 150 mm. 78 kg. 22.60 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.60 K, 150 mm. 77.5 kg. 22.60 K, 200 mm. 77.5 kg. 22.20 K, sárga kev., 100 mm. 77.5 kg. 21.80 K, 100 mm. 76.5 kg. 22.40 K, 1000 mm. 76.5 kg. 22.55 K, 100 mm. 76 kg. 21.70 K, 200 mm. 75 kg. 20.50 K, 100 mm. 73 kg. 20.50 K kev.

Felsőtisza: 1000 mm. 79 kg. 22.65 K, 100 mm. 78.5 kg. 22.70 K, 150 mm. 78 kg. 22.75 K.
Fehérmegyei: 5400 mm. 80.5 kg. 22.90 K, 1500 mm. 78.5 kg. 22.70 K.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 78 kg. 22.40 K, kev., 150 mm. 77 kg. 22.20 K, sárga, 100 mm. 73 kg. 22.45 K.

Pestvidéki: 200 mm. 80 kg. 23.— K, 100 mm. 80 kg. 22.90 K, 100 mm. 80 kg. 22.80 K, sárga, 1500 mm. 79.3 kg. 22.90 K, kev., 100 mm. 78 kg. 22.60 K, sárga, 200 mm. 96 kg. 28.— K, kev.

Bácskai: 1400 mm. 76 k. 22.40 K, 2500 mm. 76 kg. 22.40 K, 100 mm. 76 kg. 22.60 K, rozsos.

Bánsági: 4000 mm. 75.5 kg. 22.20 K, 400 mm. 75.6 kg. 22.60 K, 5140 mm. 76.7 kg. 22.— K, 1000 mm. 76.3 kg. 22.30 K.

Rozs. 1000 mm. 17.80 K, kp. nyirkos ppar., 400 mm. 18.65 K, 200 mm. 18.60 K, 200 mm. 18.60 K, 500 mm. 18.70 K, 200 mm. 18-60 K, 150 mm. 18.70 K.

Árpa: 300 mm. 18.50 K, 100 mm. 18.65 K. kp. par.

Zab. 100 mm. 20.60 K, 100 mm. 20.70 K.
Tengeri. 200 mm. 19.30 K, 500 mm. 19.20 K, kp.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	22.32 K
Rozs októberre	18.90
Zab októberre	20.58
Tengeri 1913. májusra	15.30

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonarakktárak gabona és örleményforgalmáról és készleteiről. 1912. szept. 14-től 1912. szept. 21-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. szept. hó 14-én	728541	102455	97132	133115	323593
Betá. 1912. szept. 14-től rozás / 1912. szept. 21-ig	198399	25479	23125	38589	28671
Kitá. 1912. szept. 14-től rozás 1912. szept. 21-ig	33694	2350	4873	15542	67320
Készlet 1912. szept. hó 21-én	588246	128584	115384	156162	284944
II. Az 1912. szept. hó 14-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Bács	22184	5833	102	20888	55061
Berettyóújfalú	19541	1867	709	2	—
Békéscsaba	39541	25	2117	1237	910
Brassó	3168	281	691	1594	2334
Budapest	311995	12699	3386	47610	56583
Csáktornyai	8319	306	2948	2610	8288
Czegléd	55446	5798	6601	385	208
Debreczen	19658	30.04	601	119	—
Déaványa	30259	2160	1853	138	—
Érmiályfalva	6511	13190	—	77	—
Fiume	8556	592	17719	15835	141782
Győr	101	1052	20295	378	4052
Kaba	12237	68	403	100	10
Karczag	—	—	—	—	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisújszállás	48307	8	68	126	175
Kisvárd	6105	9150	340	—	—
Kolozsvár	414	100	110	366	—
Marosludas	—	101	—	253	—
Maros-Vásárhely	—	—	—	—	—
Mátészalka	870	1470	—	97	58
Mezőkaszony	8290	212	—	—	—
Mezőtúr	30655	156	3007	785	47
Miskolc	24778	264	23508	987	—
Nagybecskerek	49207	—	67	4414	—
Nagykanizsa	—	—	—	—	—
Nagykaroly	2275	3822	34	—	—
Nagyszalonta	27557	156	23	1045	1
Nagyszében	1426	132	82	—	520
Nagy-Várad	23954	2999	218	19	—
Nyíregyháza	11317	25524	1175	395	277
Nyitra	701	—	12078	189	40
Pancsova	6805	—	—	300	36
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	24227	—	2865	1013	77
Szatmár-Németi	17693	5805	82	51	—
Szeged	6176	127	248	293	—
Szombathely	1035	50	5629	1641	476
Temesvár	9379	3	402	5542	—
Verscez	27901	193	220	1600	68
Eszék	1669	—	—	1066	116
Szécs	1059	—	—	9719	13256
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	401	—	1689	1892	—
B) Szövetségi gabonarakktárak					
	6765	1214	3332	537	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

TÓTH FERENCZ EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSI VÁLLALAT

FŐÜZLET: **BUDAPEST**
VII., WESSELÉNYI-U. 56.
TELEFON 165-27.

FIÓK-ÜZLET: **SZATMÁRNÉMETI**
ÁRPÁD-UT I.
TELEFON 3-57.

TERVEZ ÉS KÉSZIT:

Légszusz., vízvezeték-, fűtés-, csatornázást, gazdasági berendezés, öntató- és tejhűtő-készüléket, szennyvízderítő telepeket. +++++

Költségvetések és tervezések díjtalanul eszközöltetnek.

Gróf Wenckheim Henrik kiskoru örökösei csorvási uradalmában több bonyhádi és szimmentháli 1½-2 éves

tenyészbika

van **eladó**. A tenyészet az országos tenyészállatvásárokon többszörösen kitüntetve lett. Megkeresésre az uradalmi tisztség állomásra vevőknek szívesen bocsát alkalmat rendelkezésre. Posta, távirtda, távbeszélő és vasutállomás Csorvás, Békés m.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert legideálisabb magajáró gőzeke.**

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18-35 hold, szénfogyasztása 50-70 kg., üzemköltsége 5-7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselőt:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Nádor-utca 28. sz. I. em.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviselőttől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA VILÁGHÍRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELETE...

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, uralakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasúti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.

2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uralakkal, vasúti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félórányira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félórányira.

Vas megyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladók. — Vesszük parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közvetítünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésközlésre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

Tenyészbika eladás!

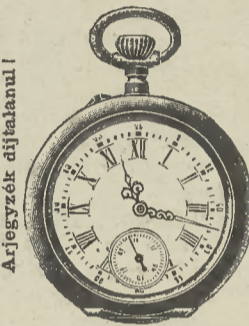
Nagyságos özvegy DÖRY VILMOSNÉ urnó felsőleperdi gazdaságában

15 darab tisztavérű simmenthali tenyészképes bika eladó.

Előzetes értesítés mellett a t. vevőközönségért az ujdombóvári állomásra kocsis küldetik.

Az Intézőség.

Felső óragyár KONRÁD JÁNOS cs. és kir. udvari szállító BRUX, No. 2189. Bőh. men.
Szétküldi megbízható óráit, írásbeli 3 évi kezesség mellett.

Árjegyzék díjtalanul!

Roskopf-féle patent óra, nickelláncsal, függővel bőrtokban 4.20 kor. — Schweizeri redeti Roskopf Patent óra a korona. Szabályozott „Ad-5er Roskopf” nickel anker remontoir óra 7 kor. Nickel Remontoir óra „Fantasie” 7.50 korona. Ezüst remontoir óra „Gloria Werk” nyitott 8.40 korona. Ugyanez duplatudeltű 12.50 korona.

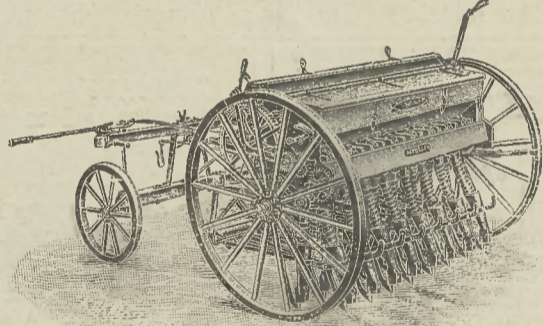
„Konkurrenz” ébresztő- és falórák 3946. szám.

Konkurrenz ébresztő, amerikai szisztém után, minden helyzetben járó pontosan szabályozva, darabonként 2.90 korona, 3 darab 8 korona. Éjjeli világító számlappal 3.80 korona, 3 darab 9 korona. Dupla harangébresztő 3.80 korona, éjjeli világító 4.20 korona. Kerek konyhaóra 3.20 korona. Kakukóra 7.50, 8.50 koronától feljebb. Torony-harangébresztő 7.80 éjjeli világító 8.40 korona. Ingaóra 8.50, 10.80 korona és feljebb. Minden rizikó nélkül. Csere megengedve, vagy a pénz visszaküldetik. Szétküldés, közvetlenül a vevőknek, utánvétellel vagy előzetes fizetés mellett. **Fő katalógus 4000 ábrával kívánatra bárkinek díjtalanul bérmentve megküldetik.**

„REKORD II”

sorba vet
sorba trágyáz!

sorba vet
sorba trágyáz!

Endrefalvi és felsőtoldi bérgazdaság (Feldmann Testvérek) f. hó 4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II” kombinált vetőgéppel vetett vetéseinknél tapasztaltakat. Különösen az őszi rozs-nál tapasztaltunk horribilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapcsoltuk a műtrágyavető szerkezetet s ezen trágyázatlan csíkok már kora tavasszal szinte elmaradtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül buján fejlődött. **Különbség a műtrágyázott javára rozsbán 100% volt.** Tavaszi árpában szintén szép eredményt értünk el ezen géppel. Magyar holdanként 70 kg.-ot vetünk vele, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Szávits Miklós, Dunapentele, f. év augusztus 27-én a következőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöknél rendelt „Rekord II” géppel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold buzát vettem. Október 7-én vettem el a rozsot, holdanként 110 litert és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Termett ezen a földön holdanként 780 kg., míg a többin, mely szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott, holdanként 610 kg. rozsot termett. A buzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Ezen a földön termelt holdanként 1015 kg. buza, míg a többi buzánál — részben műtrágyázott, részben trágyázatlan — az átlag csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel **teljesen meg vagyok elégedve. A gép járása jó és kezelése egyszerű.** Ha a műtrágya esetleg csomós, legjobbnak találtam a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki a míg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a következő töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemzavar. Mostan rendeltem Önöknél két drb 24 soros 4” sor-távolságu „Rekord II” gépet, melyet kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A M. Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST, V. ker., Váczi-körut 32.

GRÄTON-FÉLE ORKAN BETONOSZLOPOK

Eszményi anyag-kerítésekhez.

Nagy szilárdság

Legelőkerítés ORKAN oszlopokkal.

Határtalan tartósság.

Javítás nincs.

Pótolhatatlan legelők vadaskertek bekerítésére stb.

Áthághatlan sodronyfonat-kerítés hajlított ORKAN betonoszloppal.

Sodronykeretestelepe egy szőlőnek ORKAN betonoszloppokkal.

A szabadalmazott ORKAN-mintával minden gazdasági üzem betonszükségletét egyszerű munkásokkal olcsón állíthatja elő.

Különleges alakminta a sodronyművelési szőlők betonoszlopai részére

Kertkerítés ORKAN-betonoszloppokkal.

Tessék gazdagon illusztrált mintakönyvet és ajánlatot : kérni. :

EUGEN PILZ mérnök

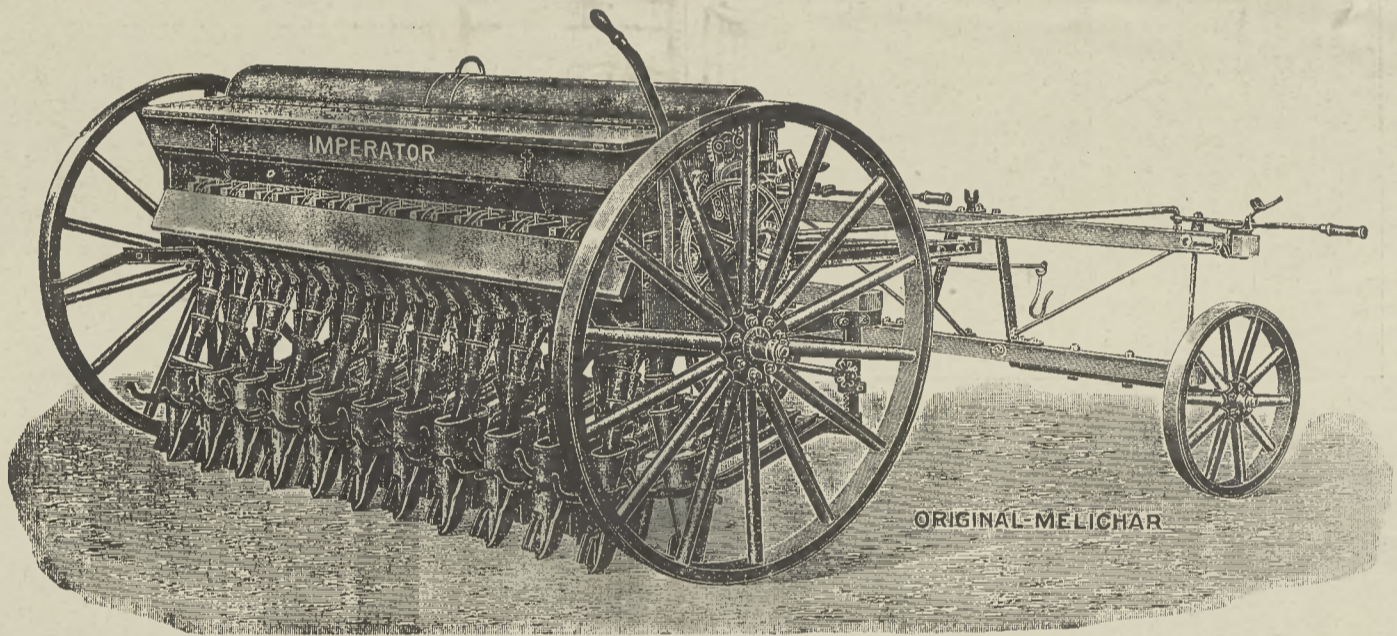
Wien, IX., Währingerstrasse No. 33.

Csak eredeti **MELICHAR** gyártmányu

IMPERATOR

sortrágyázó **vetőgépet**

szerezzen be:

- ha növényeit erőteljes támogatásban akarja részesíteni;
- ha termését fokozni szeretné s amellet egyidejüleg védekezni akar kalászosainak megdülése ellen;
- ha műtrágyafogyasztásában helyes és okszerű megtakarítást kíván elérni;
- ha a sortrágyázás szembeszökő előnyeit gazdaságában hasznosítani óhajtja.

Dicsérrünk felesleges, mert a gazdák egyhangu megelégedése portálja.

Érdeklődjék gazdatársainál, nézze meg e gépet és saját ítélete után induljon. Több mint 60.000 MELICHAR vetőgép van forgalomban s MELICHAR vetőgépben még nem csalódott soha senki.

Kérjen ismertető leírást. Ne vegyen addig sortrágyázó gépet, míg az IMPERATOR szerkezetét és előnyeit meg nem ismeri.

Bächer Rudolf–Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselője: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

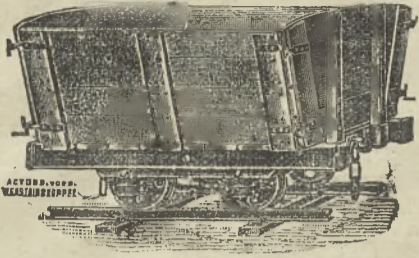
VÉTELRE

vagy

BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrásy-ut 102. szám.
FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

ELSZAKITHATATLAN

munkásruhák

világhirűek.

Kazántisztító	Molnár	Permetező
Gépész	Tűzoltó ruhák	Vízmentes
Vinczellér	Orvos	Köpenyek.
Lakatos	Festő	Kötények.
Gazdász	Auto	Iroda kabátok

és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.

Kérjen ingyen és árjegyzéket.

Gutmann J. és Társa

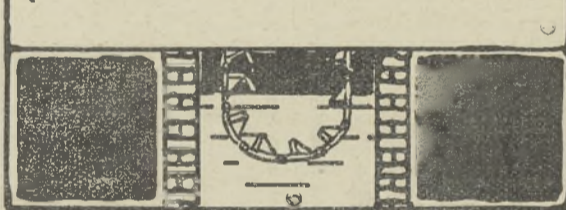
BUDAPEST, VII. 9. Rákóczi-ut 16. szám.

MEZŐGAZDÁK

ZUHATAG KÜTJA

(SERLEGES-RENDSZER)

Benzincső = készletek
 LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL
 GYÁRTA
MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI. VÁCI-ÚT 141.
 ÁRJEGYZÉK INGYEN

AZ ÖSSZES ÁLLAMOKBAN SZABADALMAZOTT
 ÖNMŰKÖDŐLEG ADAGOLÓ
 SZÉNKÉNEGEZŐ GÉR.

BILCS ENDRE
 GYÁR: BUDAFOK LIGET TÉR 9.
 Árjegyzék ingyen.

Több mint 7000 motor üzemben.

BOLINDER nyersolaj-motor. ::
 „Rundlöf szabadalma.”
 Szelepnélküli alacsonyomású motor jelentéktelen tüzelőanyagfogyasztással. (1½ - 2 fill. lóerő óránként.)
STATIONÄR TYPUSOK 3-500 eff. lóerőig.
HAJÓMOTOROK közvetlen előre- és hátramozgással. ::
 5-500 eff. lóerőig.
BOLINDERS MASCHINENBAUGESELLSCHAFT BERLIN C.
KAISER WILHELMSTRASSE 47/e.
 Küldünk ellenőrző szerelőket és kérjük azok czimeit, a kiknek SZABÓ és TÁRSA cég által szállított motorjuk van.

Teljesítmény: 1000 kg
 Fővárosi Telep Somogy-szili

Lópokrócz előnyárainlat!
 Legkisebb szükségletnél is gyári áron!
 Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsörendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a bazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutálomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**
 Árunk: Elsörendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokróczok
 1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
 2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
 3. sz. legjobb minőségű, 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt
 darabonként, minden kívánt színárnyalatban.
 Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek.
 Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.
 Megrendelési cím:
„SOHR“ Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogy-szili.

Bükk makkoltatás
 Belényes mellett a Rozsiai és Szohodol, Lazuri prima egy 800 kat. hold makk termésben rendkívül gazdag, patakokban bővelkedő, kitűnő bükkös erdőt szeptember 25-től 1913. április 24-ig kiadom,
 Nagyszalota, Pa-Atyás
Kenyeres János.

Faiskolaterület 100 hold.
Jegenyefenyőmagot és csemetét,
 tölgymakkot, tölgycsemetét,
 mindennemű egyéb
 erdészeti magvakat és csemetéket,
 gyümölcsmagvakat, vadonczokat,
 gyümölcsfát, rózsát, őszfenyőt
 ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér
 es. és kir. udv. szállító :: :: ::
FARAGÓ BÉLA
 magyar magpergető gyára
 erdészeti csemete telepek ZALAEGERSZEG.
 Áránlattal kívánatra szívesen szolgálok!

A Heller-féle
„KING“
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ÉS TRIUMPH
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater
Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

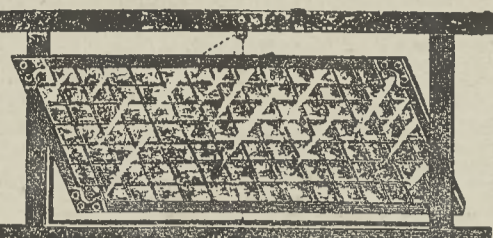
Képviselek kerestetnek

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sorfák

utak mellé.

Kanadai és pyramis (jegénye) nyár suhángok, 3-5 m. magas, szép fiatal, sima kérgű, egészséges példányok.

Főhercegi Erdőgondnokság,
Tököspuszta u. p. Bellye, Baranyam.

Eladó tehének:

Gróf ZICHY ANDORNÉ pészaki gazdaságának bérbeadása folytán azonnal eladó:

- 2 drb 2³/₄ éves hasas üsző
- 2 „ 3 „ tehén borjuval
- 3 „ 4 „ tehén „
- 12 „ 4-8 „ hasas tehén

A tehenészet magasvérű berni-siemmenthali keresztezés eredménye, importált s tözskönyvezett bikák után. Megkeresések **Dobránzky Dezső** intéző Sándorháza (Torontál megye) kéretnek. (Pósta, távirtda és vasutállomás.)

Burgonyakiemelőgép

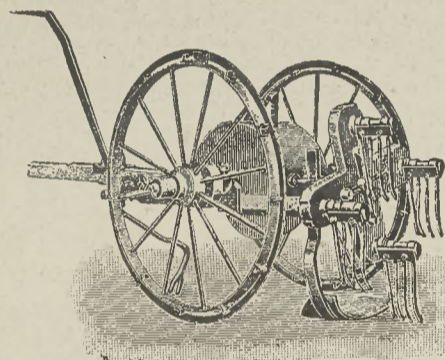
„WELT“-RODER
Modell 1912.

Nélkülözhetetlen minden burgonyát vető gaz. ának! Szolid, egyszerű szerkezet! Elpusztíthatatlan összeállítás! Minden fa ajminőséghez! Melyeg és lehető távolság változtatható! Tisztán és gyorsan működik.

Kérje a „Welt“-Roder prospektust 497/a. sz. bérmentve megküldetik:

Ph. Mayfarth & Co.
WIEN, II. Taborstrasse 71.

mezőgazdasági és ipari gépgyár.
700 első díj, aranyérem stb. 1500 munkás és tisztviselő. Ujraeladók és képviselek kerestetnek

VALÓ-

di francia különleges-
ségek (gummi és hal-
hólyag, ugyszintén ösz-
szes női óvszerek) F.
Berguerand fils leghir-
nevesebb párisi gyá-
rostól legelőnyösebbbe
beszerezhetők

Polgár Sándornál
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegy-
zék ingyen.

Ezen hirdetés beku-
ldése esetén 15% en-
gedmény. Kivágatott a
„Gazdasági Lapok“-ból

forduljon minden
érdeklődő, ki súlyt
fektet elsőrendű
fajliszta anyagra

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemelék,
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kert-
tészőnyvények, boggyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
(elsőrendű áru) európai és amerikai
sima es gyökerek vesszők. Oktató
díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

OETL ANTAL

vasöntödéje, gép- és
vasszerkezeti gyára

Budapest, X., Asztalos Sándor-utcza 18. sz.

Pálma- és növényházak

mint különlegesség, a leg-
modernebb kivitelben, tel-
jes fűtőberendezésekkel.

A budapesti állat-
kerti pálma- és növény-
ház, a margitszigeti
növényházak stb. építője.

Költségvetések és látogatások díjmentesen.

Magyar magtenyésztési részvénytársaság elfogad még idejében je-
lentkező termelőket fo-
lyó év őszén vetendő és 1913-ban legkorábban learatandó **lahoda, őszi-
répa, tarlórépa, raponcz és turboly**

MAGVAK

termelésére. Bővebb felvilágosításokkal szolgál az igazgatóság, Budapest,
VI., Haris-bazár 6.

Sertés-eladások és vételek legjobban és
legpontosab-
ban eszkö-
zöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ
sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97-05 intornában. — Felvilágosításnál közelettel szolgál.

Őszi vetésre ajánljuk több éven át ki-
próbált bőtermő megdül-
lésnek nagyon ellentálló

a párisi „Vilmorin“ cégtől hozatott eredeti mag után termett
„Bon-Fermier és Gros-bleu“
tarvető buzánkat

26 koronáért 100 kgrkint ab vasuti állomás Zalabér. Zsákok önköltségen
számítanak, vételára utánvétetik vagy előre fizetendő.
500 kgrmon aluli mennyiséget nem adunk el. Mintával szolgál és előjegyzé-
seket elfogad:

Uradalmi-intézőség Mikosd, posta: Mikosdpuszta per Zalabér.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
Pénzt takarít meg!!

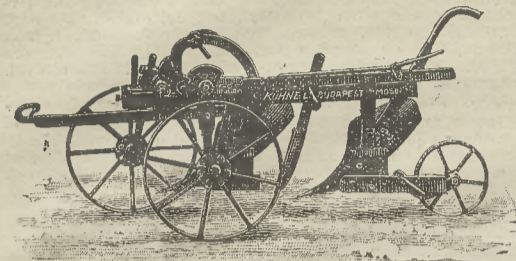
Legolesőbb, legbizto-
 sabb üzemerő. — Ver-
 senyköpes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

Bachrich és Társa
Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körut 59.
 Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycim: „CLIMAX“.

— Öszi idény 1912. —

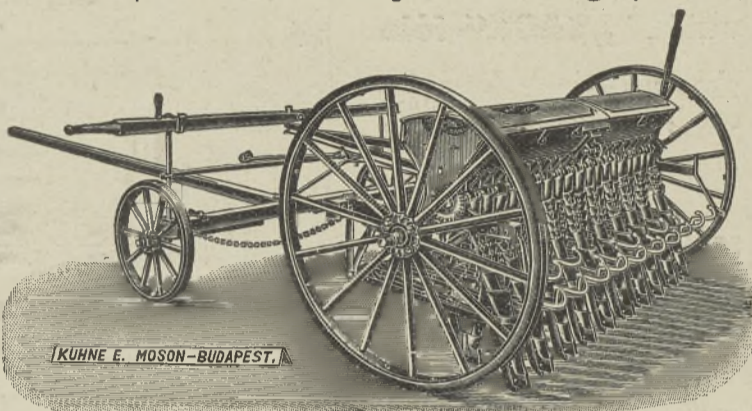
Egy- és többvasu ekéket, mindenféle talajmivelőeszközöket.
A vetőmag előkészítésére:
 gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,
 hirneves vetőgépeket:

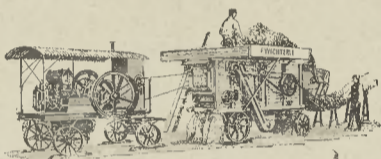
legujabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill“ sorlángyázó vetőgépeket,
 „VERA II“ kanalas sorvetőgépeket, „MOSONI DRILL“
 és „PRIMA“ vetőgépeket

elismert elsőrendű kivitelben szállít:

KÜHNE mezőgazdasági gép-
 gyár részvénytársaság **MOSON.**
 Motorhajtású takarmánykamrafelszerelések.

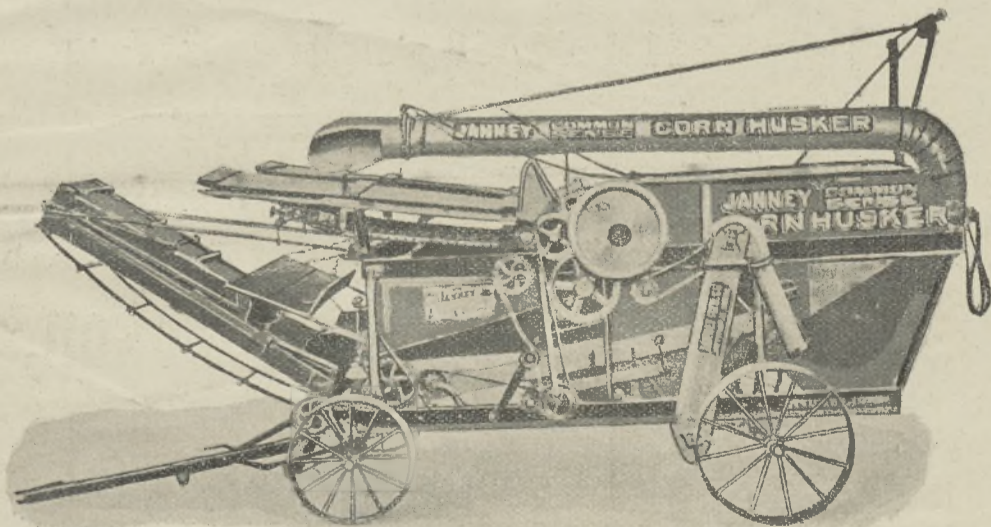

FORRAI D. legrégebbi motorkereskedő
BUDAPEST,
 V., Szemere-u. 2. sz.

Szállít elsőrangú **Motorokat** minden tüzelő-
 minőségben :: :: anyagra.
 Ismételadóknak magas engedmény.

Eredeti amerikai
kukoriczafosztó- és szártépőgép

a kukoriczacsöveket leveszi a szár-
 ról, megfosztja csuhájuktól, a le-
 fosztott, megtisztított kukoricza-
 csöveket önműködő elevátorával
 felszállítja a góréba és a letépett
 csuhát a szárral egyidejűleg finom,
 puha takarmányanyaggá szecs-
 kázza. A gép a legkitűnőbb anyag-
 ból készült és igen erős szerkezetű.

**Daczára a nagy-
 értékű munkának**
 igen egyszerű szerkezettel bír.

Árajánlattal és ábrás le-
 írással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf–Melichár Ferencz
 mezőgazdasági gépgyárak.

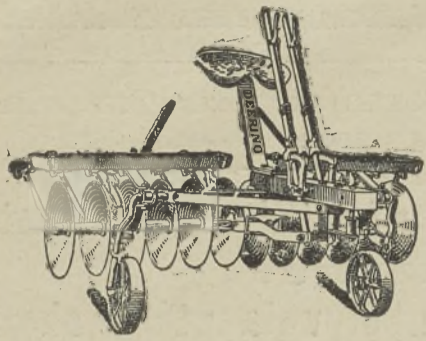
Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

tárcsásboronák

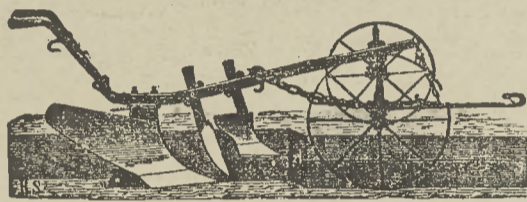
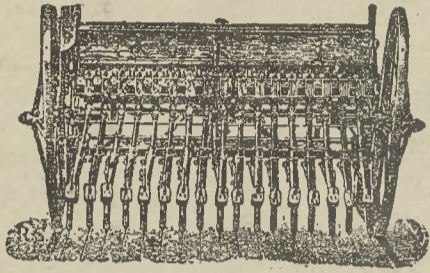
és
benzinmotorok,
eredeti „WESTFALIA”
mütrágya-
szórógépek

valódi „SACK“-féle

ekék, vetőgépek, boronák,

valamint kitűnő

szőlőmvelési eszközök,

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO”
meszelő- és
permetező-

gépek, szalmakötélfonógépek

legkitűnőbb szecsavágó- és répvágógépek, takarmánygyorsfűlesztők, „OHIO” tengeriszár tépőgépek, amerikai darálógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488,780.—, tartalékok 2.819,596,25, összesen: 5.308,376,25 korona. 1901. évi felesleg 90,349.—, 1902. évi felesleg 59,782,26, 1903. évi felesleg 109,331,73, 1904. évi felesleg 72,438,23, 1905. évi felesleg 61,730,60, 1906. évi felesleg 39,243,65, 1907. évi felesleg 41,877,32, 1908. évi felesleg 81,088,76, 1909. évi felesleg 106,589,64, 1910. évi felesleg 120,164,38, 1911. évi felesleg 148,378,16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban rész vesznek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. és 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819,596,25 koronára ruginak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi betétek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiszáratási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékonyozóu működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORÁZSLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szeged

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

89856/912. számhoz.

BIRTOK ÖRÖKELADÁSI HIRDETmény.

A kaposfői prépostság tulajdonát képező és Somogy vármegyében, Kaposszentbenedek község határában fekvő 231. 1202/1600 holdas és Patcza község határában fekvő 52. 346/9600 holdas mezőgazdasági birtokai irásbeli zártajánlatu verseny- és ezzel kapcsolatosan mintegy 1200 négyszögöles részletekre osztottan szóbeli árverés útján örökáron eladókká tételnek.

A versenytárgyalás a kaposszentbenedeki birtokra vonatkozólag

1912. évi szeptember hó 30-án és a következő napokon,

patczai birtokra vonatkozólag pedig

1912. évi október hó 4-én fog a helyszínén

megtartatni. A szóbeli árverés mindenkor **reggel 8 órakor kezdődik**, míg a zártajánlatok a kaposszentbenedeki birtokra vonatkozólag **október hó 3-án**. A patczai birtokra vonatkozólag pedig **október hó 4-én**, a szóbeli árverések befejezte után fognak nyilvánosan felbontatni.

A részletes versenytárgyalási és eladási feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX. ügyosztályában (Budapest, V., Báthory-utca 12.), valamint ugyanezen miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (Budapest, V., Hold-utca 16.), nemkülönben a kaposfői, szomajomi és szénai körjegyzőségeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1912. augusztus havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter.